Η ΑΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ,

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Ἐν ᾗ προστίθεται καὶ

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ,
ΤΩΝ ΑΘΛΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ
ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΤΑΥΤΗΣ.

ὑπὸ τοῦ Μακαρίτου

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΛΚΑΙΟΥ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝΟ ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ Α. Δ. ΒΙΔΑΡΑ ΚΑΙ Β. Π. ΛΙΟΥΜΗ.

—o—

1853.

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΤΑ ΨΑΡΑ.

ΠΟΙΗΜΑ

ΣΥΝΤΕΘΕΝ

παρὰ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΛΚΑΙΟΥ.

ΝΕΑΥΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ Δ. Δ. ΒΙΛΑΡΑ ΚΑΙ Β. Π. ΛΙΟΥΜΗ.

—ο—

1853.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΝΕΑΥΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •

Η

ΑΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ.

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ.

Παρὰ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΛΚΑΙΟΥ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ ΑΘΗΝΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1813

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ Δ. Δ. ΒΙΔΑΡΑ. ΚΑΙ Β. ΛΙΟΥΜΗ.

—o—

1853.

ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΑΛΑΜΑΡΙΟΥ ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 18

ΑΓΓΕΛΙΑ.

—o—

Ὅτε ὁ ἐπαναστάτης χρόνος ἡτοίμαζε διὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν κλασικὴν εἰς τὸ μέλλον ἱστορίαν του, ὁ μακαρίτης Πατήρ μου, βάρδος καὶ μαχητὴς τοῦ ἀγῶνος, νῦν μὲν ἀπὸ καπνοῦ πολέμων ἀναδυόμενος, ὀλίγον δ' ἔπειτα τὰς πράξεις ἀνυμνῶν τῶν ἀνδρείων, κυλόγει τὴν ἀείμνηστον ἐποχὴν, τὴν παρέχουσαν τόσον ἔνδοξον ὕλην πρὸς μελέτην τῶν γενεῶν.

Ἐκρημνίζοντο τὰ Ψαρὰ μετὰ κρότου, καὶ ὁ πατήρ μου, μετὰ τὴν τελευταίαν ἀπόπειραν, κεκυφυίαν ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς Ναυαρχίδος, ἐμελοποίει τὴν αἱμοσταγῆ πτῶσιν καὶ μὲ δάκρυ ἐνότιζε τὴν νευρὰν τῆς λύρας του.

Ἂν καὶ ὁ κόσμος ἤδη ὁ ἀπαθὴς καὶ τὰ παθήματα καὶ τὰς ἀναμνήσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀντήλλαξε μὲ ψευδεῖς ἀπολαύσεις, τὰ πάθη ὅμως ἔχουν αἰώνια τὴν σημασίαν των διὰ τὴν καρδίαν, διότι αἱ ἀναμνήσεις τοῦ ἀγῶνος εἶναι αὐτὴ ἡ νεότης τοῦ ἤδη γηράσαντος στρατιώτου, αὐτὴ ἡ ἱστορία καὶ τὸ ἐντρύφημα τοῦ ἤδη φθίνοντος νέου.

Ἀσμένως λοιπὸν ἀναγγέλλω τὴν ἔκδοσιν τῆς Τραγῳδίας ἡ ΑΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ, τὴν ὁποίαν, πτωχὸν κληροδότημα τοῦ μακαρίτου πατρός μου, προσφέρω ὡς ὀφειλὴν εἰς τὰ λείψανα τοῦ ἀγῶνος καὶ εἰς τὴν θλιβερὰν κόνιν τῆς Νήσου.

Ἡ Τραγῳδία αὕτη ἐμμέτρως ποιηθεῖσα εἰς τρεῖς πράξεις καὶ προτεταγμένην ἔχουσα τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν εἰς ἰδιαίτερον ποίημα, θέλει ἀποτελέσει 8 περίπου τυπογραφικὰ φύλλα.

Τὸ φιλόμουσον κοινὸν οὐδέποτε ἀδιάφορον πρὸς τοιαῦτα ἔργα, πέποιθα ὅτι θέλει συνδράμει τὸν Υἱὸν τοῦ ἀτυχοῦς τούτου ποιητοῦ, ἀποδεχόμενον εἰς ἀντάλλαγμα μίαν σελίδα τῆς ἱστορίας του ἀντὶ 2 δραχμῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 18 Ἰανουαρίου 1853.

Ὁ ἐκδότης

Ξ. Θ. ΑΛΚΑΙΟΣ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, Ναύαρχος.
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ, Δημογέρων.
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ, Δημογέρων.
Βουλευταί.
Πολῖται.
Κλητήρ.
Χορὸς γυναικῶν.
ΡΑΔΗΣ, ΛΑΜΠΡΟΣ } Ἀρχηγοὶ Ῥουμελιῶται.
Πρεσβευτής.
Μπέης μετὰ Τούρκων.

ΠΡΑΞΙΣ Α΄.

—o—

ΣΚΗΝΗ Α΄.

(Οἱ βουλευταὶ κάθηνται εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου, καὶ περὶ αὐτοὺς τὸ πλῆθος.)

Ν. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ.

Ἄνδρες γενναῖοι Ψαριανοί, υἱοὶ τοῦ Ποσειδῶνος,
Πατρίδος στῆλοι ἄκλονοι καὶ πίστεως συγχρόνως!
Σεῖς, οἵτινες εἰς Ἐρισσὸν, εἰς Τένεδον, εἰς Χίον
Τῆς αἰωνίου δόξης σας ἠγείρατε μνημεῖον,
Σεῖς, οἵτινες ἐκάμετε τοὺς Τούρκους τῆς Ἀσίας
Νὰ φεύγουν ὅσον εἰμποροῦν ἀπὸ τὰς παραλίας,
Σεῖς πάλιν μόνοι σήμερον μὲ τόλμην παρομοίαν
Τὴν τοῦ τυράννου καθ' ἡμῶν μεγάλην ἐκστρατείαν
Πρέπει νὰ ματαιώσετε, καὶ φοβισμένος ὅλος,
Νὰ ἐπιστρέψῃ μ' ἐντροπὴν ὁ ἁλαζών του στόλος.
Οἱ φίλοι μας καὶ σύμμαχοι Πετσιῶται καὶ Ὑδραῖοι,
Μαθόντες, πῶς ἄλλος ἐχθρὸς κατὰ τῆς Κάσσου πλέει,
Πρὸ ἡμερῶν ἐξέπλευσαν νὰ τὴν ὑπερασπίσουν,
Τὴν αἰγυπτίαν πάρδαλιν ἐκεῖθεν ν' ἀπωθήσουν.
Ὁ δὲ Βυζαντινὸς ἐχθρὸς πολυπληθὴς προβαίνει,
Ὡς ἤδη ὁ τηλέγραφος τῆς νήσου προσημαίνει,
Καὶ ἔρχετ' ἐναντίον μας μὲ μόνην τὴν ἐλπίδα
Νὰ φέρῃ πῦρ καὶ θάνατον, δουλόνων τὴν πατρίδα.
Δεῦτε λοιπὸν, ὦ ἥρωες, χωρὶς ν' ἀργοπορῶμεν,
Σ' τὰ νικηφόρα πλοῖά μας συγχρόνως ἐπιβῶμεν.

Τὰ δέκα μας ἡφαίστεια πέντ' ἐχθρικὰ ἂν καύσουν,
Τἄλλα ὡς στάχεις ἀσθενεῖς τὰ πλοῖά μας θὰ θραύσουν.
Τελείως μὴ βραδύνωμεν.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ἀκούσατε, σταθῆτε,
Ἓν ἄλλο ἴσως σχέδιον ἀνάγκη νὰ δεχθῆτε.
Ὅτι ἡμεῖς ἠγέρθημεν κατὰ τῆς τυραννίας,
Κ' ἡ νίκη μᾶς ἐπέστεψεν εἰς τόσας ναυμαχίας,
Ὁμολογῶ·— πλὴν, φίλοι μου, δὲν θέλω σιωπήσει,
Πῶς μόνοι δὲν ἠθέλαμεν τὸν τύραννον νικήσει.
Πότε ἐναυμαχήσαμεν καὶ ποῦ μὲ τοὺς ἐχθρούς μας,
Χωρὶς τοὺς συναγωνιστὰς, συμμάχους, κ' ἀδελφούς μας;
Εἴμεθα μὲν ὑπέροχοι εἰς χρῆσιν ἡφαιστείων,
Κατώτεροι δ' εἰς ἀριθμὸν καὶ εἰς ἀξίαν πλοίων.
Ὅθεν φοβοῦμαι, μὴ ἡμεῖς, ἂν ἐπιχειρισθῶμεν
Μόνοι νὰ ναυμαχήσωμεν, ὀδυνηρῶς χαθῶμεν.
Μοὶ φαίνεται καλλίτερον, καὶ κρίνατέ το πάλιν,
Ὅσοι ἐδῶ εὑρίσκεσθε μὲ φρόνησιν μεγάλην,
Ν' ἀφήσωμεν τὴν θάλασσαν, καὶ ἔξω νὰ σταθῶμεν,
Πέριξ τῆς νήσου τῶν Ψαρῶν ν' ἀντιπαραταχθῶμεν.

Α. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ.

Φρονιμωτέρα φαίνεται ἡ τοῦ Βρατσάνου γνώμη,
Λαλήσατε, συμβουλευταί, καὶ ὁ λαὸς ἀκούει.
Τὴν νῆσόν μας ἐκ φύσεως καλῶς ὠχυρωμένην,
Ὅλην σχεδὸν τὴν ἔχομεν ὡς πύργον ὡπλισμένην.
Τοὺς ἀπροστίτους βράχους μας, ἀγρίως ὑψουμένους,
Μὲ πυροβόλων ἔχομεν γραμμὴν θωρακισμένους.
Ὅτ' ἂν ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς, ποσῶς δὲν δειλιῶμεν,
Ἐκ τῆς ξηρᾶς πρὸς τὸν ἐχθρὸν ν' ἀντιπαραταχθῶμεν.

Τί πλοῖον, ἢ τίς ἄνθρωπος ποτὲ θ' ἀποτολμήσῃ,
Νὰ πλησιάσ' εἰς τὴν ξηρὰν, χωρὶς νὰ τελευτήσῃ ;
Ἂν ὅμως καταντήσωμεν νὰ διαμοιρασθῶμεν,
Ἀλλ' εἰς τὰ πλοῖα ἔμβωμεν, ἄλλ' εἰς τὴν γῆν σταθῶμεν,
Ἀδύνατ' εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ἐπίσης,
Φοβοῦμαι μὴ ἐνδώσωμεν.

Εἷς βουλευτής.

Εἰς τὰς ὀρθάς σου κρίσεις
Ὅλοι συμφώνως κλίνομεν· τί λέγετε, πολῖται;
Κατὰ τοὺς νόμους, καὶ ὑμῶν ἡ γνώμη ἀπαιτεῖται.

Εἷς πολίτης.

Ναὶ, ὧδ' ἐπὶ τοὺς τῶν Ψαρῶν σκοπέλους τε καὶ βράχους,
Μὲ θάρρος πάντες ἄκλονον, καρδίας ἀταράχους,
Ἂς καρτερῶμεν τὸν ἐχθρὸν ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων,
Καὶ ἂς προκινδυνεύσωμεν ἡμεῖς ὑπὲρ ἐκείνων.
Ἂν μὲν ἡ νίκη, ἀμοιβὴ τῆς σταθερᾶς ἀνδρίας,
Ὡς πρότερον μᾶς ἔστεψε πολλάκις μετ' εὐκλείας,
Εὐνοϊκὴ καὶ σήμερον τὰς κεφαλάς μας στέψῃ,
Κ' ἐπονειδίστως ὁ ἐχθρὸς ὀπίσω ἐπιστρέψῃ,
Τὴν δόξαν τῆς πατρίδος μας ἐνῷ τὴν ἀνυψόνει,
Καὶ τὴν τῶν ἀντιζήλων μας ὀργὴν δὲν ταπεινόνει;
Τὸ ἐναντίον δ' ἂν συμβῇ, Θεὲ, μὴ τὸ θελήσῃς!
Εὐδόκησον τοὺς λάτρας σου ἡμᾶς νὰ βοηθήσῃς!
Ἂν πόδες ἀσεβεῖς ἐχθρῶν ἀθέων εὐτυχήσουν
Τὸ ἔδαφος τῆς φίλης μας πατρίδος νὰ πατήσουν·
Ἂν αἱ ἀνδρεῖαι χεῖρες μας, τὴν μάχαιραν βαστῶσαι,
Καὶ ἀκαμάτως τοὺς ἐχθροὺς σπαράττουσαι, κτυπῶσαι,
Βαρέως ἀποκάμωσι, καὶ πλέον δὲν ἰσχύσουν
Τὰς ὑπερμέτρους τοῦ ἐχθροῦ δυνάμεις νὰ νικήσουν·

Τότ, ὡς οἱ τριακόσιοι οἱ σὺν τῷ Λεωνίδῃ,
Ἐν Θερμοπύλαις ἔπεσον θυσία τῇ πατρίδι,
Οὕτω κ' ἡμεῖς σκεπάσαντες εἰς τὸν ἀπελπισμόν μας
Τὸ ἔδαφος τῆς νήσου μας μὲ πτώματα ἐχθρῶν μας,
Εἰς τὴν πατρίδ' ἂς γίνωμεν θυσία τελευταῖον·
Ἡ Μοῖρα ὅ,τ' ἐψήφισε, δὲν τ' ἀνατρέπει πλέον.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Εὖγε, πολίτα! ἐπαινῶ τὸν ἐνθουσιασμόν σου.
Εἶναι, ὡς βλέπω, σύμφωνοι κ' οἱ ἄλλ' εἰς τὸν σκοπόν σου.
Ὀρκίσθητε πλὴν στοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἁγίαν,
Ὅτι θὰ ἔχετε κοινῶς ἐπιμονὴν τελείαν,
Καὶ ὑπερασπιζόμενοι τὴν δόξαν τῆς πατρίδος,
Θὰ χύσετε τὸ αἷμά σας μέχρι λεπτῆς ῥανίδος.

Εἷς πολίτης.

Ὦ σὺ Τριὰς ἀχώριστε, Θεὲ δικαιοκρίτα,
Τῶν ἐπιόρκων ἔκδικε, τοῦ κόσμου Κυβερνῆτα!
Ἐπάκουσον ἐξ οὐρανοῦ τὸν ὅρκον τῶν πιστῶν σου,
Ὃν ἐκφωνοῦν γονυπετεῖς, Θεὲ, ἐνώπιόν σου.
Ὑπέρμαχοι τῆς πίστεως, προστάται τῆς πατρίδος,
Μῖσος κοινὸν ὀμνύομεν κατὰ τῆς τυραννίδος,
Καὶ δι' αὐτὰ ὀψέποτε ἡ χρεία τ' ἀπαιτήσῃ,
Τὸ αἷμά του καθεὶς ἡμῶν ἀλύπητα νὰ χύσῃ.
Ναὶ, ὦ Θεὲ, ἐπάκουσον· καὶ ἂν κανεὶς τολμήσῃ
Πρὸς χάριν δουλικῆς ζωῆς τὸν ὅρκον νὰ πατήσῃ,
Οἱ κεραυνοί σου, ὕψιστε, νὰ τὸν κατατεφρώσουν
Καὶ παραδείσου τοῦ λαμπροῦ νὰ μὴν τὸν ἀξιώσουν!

Λ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ.

Καλῶς· πλὴν τοῦτο δὲν ἀρκεῖ· λείπει καὶ ἓν ἀκόμη,
Τὸ νὰ κλεισθῶσι τῆς φυγῆς ἀπὸ παντοῦ οἱ δρόμοι.

Εἰς τῶν κινδύνων τὴν ἀκμὴν ὁ ὅρκος λησμονεῖται,
Καὶ ὁ δειλὸς ἐκτὸς φυγῆς ἄλλο δὲν συλλογεῖται·
Πολλάκις δὲ συνέπεσεν ἑνὸς λειποταξία
Νὰ γίν' εἰς ἓν στρατόπεδον ἀφανισμοῦ αἰτία.
Διὰ νὰ προληφθῇ λοιπὸν καὶ αὐτ' ἡ ὑποψία,
Πρέπει χωρὶς πηδάλια ν' ἀφήσωμεν τὰ πλοῖα.
Καὶ οὕτω πᾶσαν κόπτοντες ἐλπίδα σωτηρίας,
Θὰ κάμωμεν καὶ τοὺς δειλοὺς ἀνδρείους, τολμητίας.

Εἷς πολίτης.

Τώρα ἡμεῖς καὶ ταύτην σου τὴν γνώμην ἐκτελοῦμεν,
Καὶ πάντες εἰς τὰς θέσεις μας ἀμέσως προχωροῦμεν.

—o—

ΣΚΗΝΗ Β'.

Εἷς Κλητὴρ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Κλητήρ.

Ὁ πρέσβυς ζητεῖ ἄδειαν νὰ ἔλθῃ νὰ λαλήσῃ
Ἔμπροσθεν ὅλου τοῦ λαοῦ, πρωτοῦ ν' ἀναχωρήσῃ.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Λοιπὸν σταθῆτε· (πρὸς τὸν λαὸν) ὕπαγε ἐδῶ νὰ μᾶς τὸν
φέρῃς. (πρὸς τὸν Κλητῆρα).
(Ἐπίβουλε! τί ἄραγε σκοπεύεις ν' ἀναφέρῃς!)
Γνωρίζετε, πῶς ἔφθασεν ἐδῶ ἀπεσταλμένος·
Καὶ ἂν μὲ ξένην δύναμιν δὲν ἦτον σκεπασμένος,
Τὴν ἀμοιβὴν τῷ ἔπρεπε νὰ λάβῃ τῆς κακίας,
Ἅμα ἐδῶ ἐπάτησε μ' αὐτὰς τὰς διανοίας.
Μᾶς εἶπεν, ὅτι κινηθεὶς ἀπὸ φιλανθρωπίαν,
Νὰ μᾶς λυτρώσῃ μ' ἔντιμον προσῆλθε συμφωνίαν.

Τὰ ἀγαθά μας δηλαδὴ αὐτὸς νὰ ἐκτιμήσῃ,
Καὶ ὅλην τὴν ἀξίαν των ἀφοῦ μᾶς προμετρήσῃ,
Εὐθὺς ν' ἀναχωρήσωμεν μὲ ὅλα μας τὰ πλοῖα,
Καὶ νὰ ἐγκαταλείψωμεν . . . .

Εἷς πολίτης.

Ἄρκει· ὦ! προδοσία!
Τίς εἶν' αὐτὸς, ὅστις τολμᾷ τοιαῦτα νὰ προφέρῃ,
Χωρὶς τῆς προδοσίας του ποινὴν νὰ ὑποφέρῃ;
Θάνατος πολυώδυνος εἰς τὸν οἰκτρὸν ἀνήκει,
Καὶ μάλιστα μὲ φαίνεται μικρὰ ἡ καταδίκη.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ἄ, ὄχι, ὄχι· ἄρετε μ' ὀλίγας λέξεις μόνον
Νὰ τὸν παιδεύσω τὴν τιμὴν τοῦ αἴσχους του πληρόνων.

—o—

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Ὁ ἀπεσταλμένος καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ἄνθρωπε, ὅ,τι πρὸς ἡμᾶς ἂν ἔχῃς ν' ἀναφέρῃς,
Οὐδὲ κἂν λέξιν πρόσεξε ἐδῶ νὰ μὴ προφέρῃς.
Ὅταν ὁ λόγος τὴν τιμὴν τῶν ἀκουόντων βλάπτῃ,
Ὁ λέγων πρέπ' εἰς τῆς σιγῆς τὸν τάφον νὰ τὸν θάπτῃ.
Πρὸς δὲ τὸν ὅστις σ' ἔστειλε νὰ μᾶς ἐξαπατήσῃς,
Εἰπὲ, πῶς οὔτ' ἐδέχθημεν ποσῶς νὰ μᾶς λαλήσῃς.
Μακρὰν τοῦ νὰ πωλήσωμεν ἡμεῖς πρὸς τοὺς ἐχθρούς μας
Τὴν πόλιν μας, τοὺς οἴκους μας, τοὺς ἱεροὺς ναούς μας,
Νομίζομεν ἀσέβειαν, μεγίστην ἁμαρτίαν
Καὶ τὸ ν' ἀκούσωμεν ποτὲ τοιαύτην ὁμιλίαν.

Τὸν βλέπεις τοῦτον τὸν λαὸν, ὅστις ἐνῷ σὲ βλέπει,
Εἰς νεῦμα ἓν τῶν βουλευτῶν τὰ βλέμματά του τρέπει;
Ἂν ἄλλος τις, ἀνάξιε, προτάσεις παρομοίας
Νὰ μᾶς προβαλῃ ἤρχετο ἐδῶ μετ' ἀναιδείας,
Μάθε, πῶς μόλις ἔφθανε τὴν γῆν μας νὰ πατήσῃ,
Καὶ ἤθελεν αὐθόρμητος τὰς σάρκας του ξεσχίσει.
Πρὸς χάριν δὲ τοῦ ἔθνους σου τὸ σφάλμα συγχωρεῖται,
Ὅμως ἐντεῦθεν αὐθωρεὶ νὰ φύγῃς ἀπαιτεῖται.
Ναὶ, φεῦγε, μαῦρον ὄνειδος τῶν συμπατριωτῶν σου,
Καὶ πρόλαβε μὲ τὴν φυγὴν εὐθὺς τὸν ὄλεθρόν σου.
Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὸν πέμψαντα, εἰπὲ μὲ παρρησίαν,
Πῶς πόλεμος ἀκήρυκτος δὲν δέχεται πρεσβείαν,
Καὶ πῶς ἡμεῖς τὸν ἴδιον ἐνταῦθα προσδοκῶμεν,
Ἢ νὰ τὸν καταστρέψωμεν ἢ νὰ καταστραφῶμεν.

—o—

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Οἱ ἀνωτέρω ἐκτὸς τοῦ ἀπεσταλμένου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ.

Τὸν ἴδετε πῶς ἔφυγεν ὠχρὸς, κατησχυμένος;
Ὁ τρόμος εἰς τὴν ὄψιν του ἦτον ζωγραφημένος.
Γνωρίζετε τίς εἶν' αὐτός; δὲν ἐνθυμεῖσθ' ἓν πλοῖον,
Ὅτε τοὺς βράχους ἔπλεεν προχθὲς τῶν παραλίων;
Λύτὸν ἐκεῖνον ἔφερε νὰ μᾶς παρατηρήσῃ,
Καὶ τῆς θαλάσσης μας παντοῦ τὰ βάθη νὰ μετρήσῃ.

Εἷς πολίτης.

Αὐτὸς κατάσκοπος! κ' ἡμεῖς; . . . ὦ οὐρανία δίκη,
Εἰς σὲ ἀφιερόνεται ἡ τούτου καταδίκη!

Ναὶ, ἂν τοιοῦτον πονηρὸν δὲν ἤθελον συντρίψει
Οἱ κεραυνοί σου, ὦ Θεὲ, τί μένουν εἰς τὰ ὕψη;

—o—

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Κλητὴρ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Κ.λητήρ.

Σημεῖον ὁ τηλέγραφος δεικνύει πάλιν ἄλλο,
Ἀλλὰ τὸ σημαινόμενον τί εἶναι, ἀμφιβάλλω.

Εἷς πολίτης.

Μήπως εἰς ἄλλην ὁ ἐχθρὸς διεύθυνσιν προβαίνῃ;
Θεὲ, τῶν ὄντων βασιλεῦ, καὶ σὺ, ὦ εἱμαρμένη!
Ὡς πότε παρατείνετε ἢ τὸν ἀφανισμόν μας,
Ἢ τὸν κατ' ἀντιθρήτκων μας γενναῖον θριαμβόν μας;
Ὁποία καὶ ἂν ὥρισται ἡ ἄτρεπτος βουλή σας,
Προθύμως ὑποκύπτομεν, καθὸ ὑπήκοοί σας.
Ὁποῖον δὲ τὸ σύνθημα; (πρὸς τὸν Κλητῆρα).

Κ.λητήρ.

Τὴν ἐχθρικὴν σημαίαν
Ἀνύψωσε πρὸς τ' ἀρκτικὰ, καὶ τὴν λευκὴν μεσαίαν
Ἔχει πρὸς τὰ μεσημβρινά· ἡ κυανὴ κατέβη,
Καὶ ἀντ' αὐτῆς τῶν ἐρύθρων ἀσκῶν πληθὺς ἀνέβη.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ὦ, ναί· αὐτὰ σημαίνουσι λοιπὸν ἀναμφιβόλως,
Πῶς ἦλθε καὶ προσήγγισεν ὁ τοῦ τυράννου στόλος.
Τί πλέον περιμένομεν; πετάξατε ταχέως
Τῶν πλοίων τὰ πηδάλια νὰ λάβετε σπουδαίως,

Κι' ἀμέσως εἰς τὰς θέσεις σας· οἱ ἀρχηγοὶ προβαίνουν
Ἀπανταχόθεν μὲ σπουδὴν, καὶ σᾶς ἐκεῖ προσμένουν.

Εἷς πολίτης.

Θεὲ, ὅστις εἰσήκουσες χριστιανοῦ δεήσεις,
Κ' ηὐδόκησες νὰ πληρωθοῦν αὐταί μου αἱ αἰτήσεις!
Λοιπὸν ἀκούω πλέοντα τὸν ἄσπονδον ἐχθρόν μας,
Καὶ φέροντα τὴν δόξαν μας ἢ τὸν ἀφανισμόν μας.
Εὐχαριστοῦμεν, ὦ Θεέ! κοινῶς εὐχαριστοῦμεν.

Ἓν δὲ ἀκόμη παρὰ σοῦ ἱκετικῶς ζητοῦμεν.
Εἰς τὴν φρικώδη συμπλοκὴν, καθ' ἣν αἱ τύραννοί μας,
Ὅσα ὑπερασπίζομεν ἡμεῖς μὲ τὸ σπαθί μας,
Θὰ πολεμοῦν ν' ἁρπάσωσιν αὐτὰ ἐκ τῶν χειρῶν μας,
Ἂν κλίνῃ διὰ δύναμιν ἡ νίκ' εἰς ἐχθρόν μας,
Εὐδόκησον τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν ν' ἁπλώσῃς,
Τοὺς κινδυνεύοντας ἡμᾶς χριστιανοὺς νὰ σώσῃς,
Μὴ μᾶς εἰποῦν οἱ ἀσεβεῖς, ποῦ εἶναι ὁ Θεός μας,
Καὶ πῶς εἰς τὴν ἀνάγκην μας δὲν ἦλθε βοηθός μας;
Ἂς δράμωμεν, ὦ ἀδελφοὶ, κατὰ τὰ δεδογμένα,
Οἱ μὲν εἰς τὰ Ἀντίψαρα, οἱ δὲ εἰς τὸν λιμένα,
Κ' ἐκεῖθεν εἰς τὰς θέσεις μας.

—o—

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Οἱ βουλευταὶ καὶ οἱ πλοίαρχοι.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ. (πρὸς τοὺς πλοιάρχους)

Μὴ πλέον καρτερῆτε·
Δράμετε, φίλοι, δράμετε τὰ ξίφη νὰ ζωσθῆτε,
Καὶ ὁδηγοῦντες τὸν λαὸν τὸν ἐνθουσιασμένον,
Σπείρατε τρόμον στὸν ἐχθρὸν τὸν ἐξηγριωμένον.

Ν. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ.

Γενναῖοι καθὼς πάντοτε θὰ δράμωμεν καὶ πάλιν,
Τὴν δάφνην νὰ ζητήσωμεν εἰς τῶν μαχῶν τὴν ζάλην.
Ἀλλ' ἀγνοῶ τὸ σχέδιον αὐτὸ ἐὰν συμφέρῃ·
Φοβοῦμαι ἀποτέλεσμα δεινὸν νὰ μὴ μᾶς φέρῃ.
Ἡ θάλασσα, ἡ θάλασσα εἶν' ἔργον ἰδικόν μας,
Ὅπου ἐθριαμβεύσαμεν τοσάκις κατ' ἐχθρῶν μας.
Εἰς τὴν ξηρὰν δὲν ἔχομεν τὴν ἴσην ἐμπειρίαν.

ΑΝΔΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ.

Ἀρκεῖ τὸ ξίφος τῆς τιμῆς στρεφόμενον μ' ἀνδρίαν.
Μὴ μᾶς ζητῇς μεταβολὰς τῶν ἀποφασισμένων,
Οὐδ' ὁ καιρὸς τὸ συγχωρεῖ ταχύπτερος προβαίνων.
Μία ψυχὴ ἀτρόμητος δὲν μεταβάλλει ἦθος,
Ὁπότε ἀπὸ ἐχθρικὸν περικυκλοῦται πλῆθος.
Οὐδὲ τὴν ἐμπειρίαν της ἔχει τῆς νίκης βάσιν,
Ἀλλὰ καθ' ὅλων μάχεται εἰς οἵαν τύχῃ στάσιν.
Ἀνίσως εἴμεθ' ἄξιοι τῆς ὑπολήψεώς μας,
Ἂν πανταχοῦ ἐτρόμαξεν ὁ τύραννος ἐμπρός μας,
Καιρὸς νὰ τ' ἀποδείξωμεν πρὸς ὅλους εἶναι τώρα.
Τῆς αἰωνίας δόξης μας ἐσήμανεν ἡ ὥρα.
Ὑπάγω ... νίκη μᾶς καλεῖ· σᾶς εὔχομαι ὑγείαν.

Ν. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ.

Εἴθε νὰ φέρῃς ἔκβασιν τῶν λόγων σου αἰσίαν.
Ἀλλ' ὅμως τὰ ἠφαίστεια δὲν θέλετε προστάξει
Νὰ ἦναι ὅλα ἕτοιμα κ' ἐν τῇ πρεπούσῃ τάξει;
Ἢ καὶ εἰς τοῦτο θέλετε καθιχυρογνωμήσει,
Καὶ τὴν βασιμωτέραν μας ἐλπίδα ἀποσβύσει;

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ὄχι· αὐτὰ θὰ μένωσι καλῶς ἡτοιμασμένα,
Κ' εἰς τὰς ἰδίας θέσεις των, ὡς εἶναι, τεταγμένα.

—o—

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

Εἷς Κλητὴρ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Κλητήρ.

Ὁ στόλος ἐπλησίασε, καὶ κρότοι κανονίων
Ὡς ἀλλεπάλληλοι βρονταὶ ἀκούονται πλησίον.
Ἔφὴν' εἰς τὸν Ξηρόκαμπον . . .

ΑΝΔΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ.

Ἐκεῖ; ἔχετ' ὑγείαν.

Ν. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ.

Ἀνδρεῖοι, εἰς τὰς θέσεις μας ἂς δράμωμεν μὲ βίαν.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Α'. ΠΡΑΞΕΩΣ.

—o—

ΠΡΑΞΙΣ Β'. (Νύξ)

—o—

ΣΚΗΝΗ Α'.

Ἐκ τῶν βουλευτῶν οἱ γέροντες.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Οἱ κρότοι δὲν ἀκούονται τῶν κανονίων πλέον,
Καὶ φαίνεται, πῶς ἔπαυσεν ἡ μάχη τελευταῖον.
Ἀπεσταλμένον ἔπεμψα· εἶν' ἤδη τόση ὥρα,
Καὶ ἀπορῶ, πῶς ἔτυχε νὰ μὴ φανῇ ὡς τώρα.

Εἷς βουλευτής.

Θέλει φανῇ· γνωρίζομεν δ' ἡμεῖς ἀναμφιβόλως,
Πῶς ἅμα ἔφθασεν ἡ νὺξ, ἀπεμακρύνθ' ὁ στόλος.
Ζημίαν μὲν δὲν ἔφερεν, ὡς ἄδεται, κἀμμίαν,
Πλὴν ἔκαμε τὴν προσβολὴν εἰς θέσιν ὀλεθρίαν.
Ὅπου ἀλλοῦ προσέβαλε, δὲν ἤθελα διστάσει,
Ὅτ' ἔμελλε σημαντικὴν φθορὰν νὰ δοκιμάσῃ·
Ἀλλὰ εἰς τὸν Ξηρόκαμπον οὔτε δυνάμεις τόσας,
Ὅσας πρὸς νότον καὶ δυσμὰς, ἔχομεν ἀποχρώσας,
Οὔτε ἡ θέσις ὀχυρά.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ἀρκεῖ ὅτι ἀξίους
Ἡ θέσις ἔχει φύλακας, πολεμιστὰς ἀνδρείους·
Ἀρκεῖ, ὅτι τοὺς ὁδηγεῖ ὁ ἥρως Μαυρογιάννης.

—o—

ΣΚΗΝΗ Β'.

Κλητὴρ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Εἷς βουλευτής.

Ἄ! τέλος πάντων ἔρχεσαι, καὶ εἰς τὴν ὥραν φθάνεις.
Λέγε μας πρῶτον ἂν καλὰς μᾶς ἔφερες εἰδήσεις.
Ἔπειτα τ' ἄλλα.

Κλητήρ.

Καὶ καλὰς καὶ ἀτυχεῖς ἐπίσης.
Ὁ Μαυρογιάννης, πτερωτὸς διέταξε νὰ φθάσω,
Κι' ἀφοῦ τὰ εἰς Ξηρόκαμπον συμβάντα ἰδεάσω,
Νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτ' εἶν' ἐκεῖ ἀνάγκη κανονίων,
Καὶ χρήσιμος ἡ ἔκπλευσις ὀλίγων ἡφαιστείων.
Ἂν εἰμπορῇτ', ἀμφότερα οἰκονομήσατέ τα,
Καὶ πρὶν ὁ ἥλιος φανῇ, ἐκεῖ προφθάσατέ τα.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ἀμέσως εἷς τῶν βουλευτῶν ἂς δράμῃ νὰ φρόντισῃ,
Διὰ νὰ φθάσωσιν ἐκεῖ, πρὶν ἡ ἡμέρ' ἀρχίσῃ.
Λέγε μας τώρα, φίλε μου, τί ἔγινε, τί ἴδες;
Ἀρά γε εἶναι βάσιμοι τῆς νίκης αἱ ἐλπίδες;

Κλητήρ.

Τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἔφθασα, εἰς τὴν ξηρὰν πλησίον
Ἐφάνη πλῆθος ἐχθρικῶν ὑπερμεγέθων πλοίων,
Ὥστε εἰς πᾶσαν ἄφοβον ἡρωϊκὴν καρδίαν
Τοιαύτη θέα ζοφερὰν ἐνέπνεε δειλίαν.
Οἱ Ψαριανοὶ πλὴν ἄτρομοι, ὡς τὰ ὀχυρώματά των
Εἰς μάχην παρεσκεύαζον φρικώδη τ' ἅρματά των,

Κ' αἱ σταυροφόροι τοῦ Χριστοῦ σημαῖαι κυματοῦσαι.
Ἀνδρίας αὔραν ἔχυνον τὰς πτέρυγας κινοῦσαι.
Ἡ ἄτρομος καρδία των ἀντ' ἀγενοῦς δειλίας,
Ἐφαίνετο ἀνάπλεως μαχίμου εὐτολμίας.
Ἓν μόνον τοὺς ἐφόβιζε, μήπως τυχὸν ἀργήσῃ
Ὁ βάρβαρος τὸν καθ' ἡμῶν ἀγῶνά του ν' ἀρχήσῃ.
Ἀλλ' ἤνοιξε καὶ ἡ σκηνὴ τοῦ φοβεροῦ ἀγῶνος,
Κ' οἱ Ψαριανοὶ ἀνθίσταντο παντοῦ γενναιοφρόνως.
Ἐνῷ δὲ τὸ ὀλέθριον τοῦ Ἄρεως σημεῖον
Ὑψώθ' εἰς τὸ Ναυαρχικὸν μὲ πλῆθος κανονίων,
Καὶ πανταχόθεν ἤρχησαν αἱ σφαῖραι νὰ βροντῶσιν,
Ὥστε τὰ ὄρη τῶν Ψαρῶν ἀγρίως ν' ἀντηχῶσιν·
Ἐνῷ τοὺς εἰς Ξηρόκαμπον κατεπυροβόλοῦσαν,
Καὶ τὰ βουνὰ αἱ σφαῖραι των εἰς μάτην ἐκτυποῦσαν,
Οἱ Ψαριανοὶ ἀτρόμητοι τὰς θέσεις των κρατοῦντες,
Τὸν στόλον εὐστοχώτερον ἐκτύπουν θορυβοῦντες.
Ματαίως τότε τῶν ἐχθρῶν τὰ στρατοφόρα πλοῖα
Ἐφώρμων εἰς ἀπόβασιν ἐν ἄκρᾳ αὐθαδείᾳ,
Διότι ἀνθιστάμενοι οἱ Ψαριανοὶ ἀνδρείως,
Πολλοὺς ἐχθροὺς ἐφόνευον κ' ἐπλήγωνον καιρίως.
Ἀλλὰ τῆς ζοφερᾶς νυκτὸς τὸ τρομοφόρον σκότος
Νὰ παύσῃ παρεβίασεν ὁ τοῦ πολέμου κρότος,
Ἀναβαλὼν εἰς αὔριον τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος·
Καὶ οὕτω πλέον ἔπαυσεν ὁ ἀνδροφάγος φόνος.
Ἕως ἐδῶ τοὺς ἄφησα.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Τοὺς πόδας νὰ πτερώσῃς,
Τὴν Μαυρογιάννην νὰ ἰδῇς καὶ νὰ τὸν βεβαιώσῃς,
Πῶς καὶ κανόνια στέλλομεν κ' ἡραίστεια συγχρόνως,
Καὶ νὰ κρατῇ τὴν θέσιν του ἀνδρείως κ' ἐπιμόνως·

Πῶς ὅλοι τῆς ἀνδρίας του τὰ ἔργα εὐφημοῦμεν,
Καὶ πάντας τοὺς συντρόφους του ἐπίσης ἐπαινοῦμεν.
Μ' αὐτὸν τὴν νύκτα πέρασε· ἀφ' οὗ δὲ θεωρήσῃς
Τοῦ στόλου τὰ κινήματα, ἀμέσως νὰ γυρίσῃς,
Νὰ μᾶς εἰπῇς τί γίνεται. (φεύγει ὁ Κλητήρ.)

—o—

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἱ ἀνωτέρω ἐκτὸς τοῦ Κλητῆρος.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Τώρ', ἀδελφοί, ἀρχίζω
Τὴν νίκην κατὰ τοῦ ἐχθροῦ βεβαίαν νὰ ἐλπίζω.
Ἀφοῦ ἐκεῖσε προσβαλὼν, ἐπέστρεψε ματαίως,
Ὅπου προσβάλῃ ἀλλαχοῦ, θὰ νικηθῇ βεβαίως.
Ναί· οὐρανόθεν ὁ Θεὸς ὑπάρχει βοηθός μας,
Καὶ κατὰ κράτος αὔριον νικᾶται ὁ ἐχθρός μας.
Τί νὰ τὸ κρύψω; πρότερον τοὺς ἄλλους ἐνθαρρύνων
Συνῃσθανόμην ἐμαυτὸν κατώτερον ἐκείνων.
Καὶ ἂν ἡ γλῶσσα ἐδείχνεν ἐπίσημον ἀνδρίαν,
Πλὴν ἡ ψυχή μου ἔπασχεν ἀπὸ ἀπελπισίαν.

—o—

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Εἷς βουλευτὴς καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Εἷς βουλευτής.

Θαῤῥεῖτε! προδιέθεσα κατὰ τὴν χρείαν ὅλα,
Κ' ἔπεμψ' ἤδ' ἡταίστεια, τροφὰς καὶ πυροβόλα.
Τὴν ἐντολὴν ἀκούσαντες παντοῦ μετ' εὐθυμίας,
Ἐγόγγυζον οἱ ναῦταί μας κατὰ τῆς νηνεμίας,

Διότι εἶν' ἡ θάλασσα νεκρὰ καὶ παγωμένη,
Ὑπὸ ἀνέμου οὐδενὸς ἐπιταραττομένη.
Τὰς κώπας πλὴν μὲ σύγχρονον ἀναλαβόντες βίαν,
Τὴν τοῦ ἀνέμου πάσχουσι ν' ἀναπληρώσουν χρείαν.

—o—

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Εἷς πολίτης καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Εἷς πολίτης.

Ἐκ Ξηροκάμπου ἔρχομαι, καὶ πρὶν ἀρχίσ' ἡ μάχη,
Ὁ Μαυρογιάννης σᾶς ζητεῖ βοήθειαν ἐν τάχει.
Ὁ στόλος ἤδη καθ' ἡμῶν διεύθυνε τὴν πρώραν,
Καὶ τὸν ὠθοῦν τὰ ρεύματα ἐκεῖ εἰς μίαν ὥραν.
Ἀνίσως τὰ ἡφαίστεια, ἂν καὶ πολὺ συντείνουν,
Ἐκ νηνεμίας ἀτυχοῦς δὲν ἔλθουν ἢ βραδύνουν,
Ἀνάγκη νὰ μᾶς πέμψητε χωρὶς βραδυποριαν
Καὶ πυροβόλων καὶ ἀνδρῶν βοήθειαν ταχεῖαν.
Ὁ κίνδυνος εἶναι ὀξύς· ἡ ὥρα πλησιάζει,
Καὶ ἤδη ἡ ἀνατολὴ, ὡς βλέπετε, χαράζει.
Ἐγὼ ὑπάγω.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ὕπαγε, καὶ θέλομεν φροντίσει·
Βοήθεια ἀνάλογος θὰ φθάσῃ· δὲν θ' ἀργήσῃ.
Κύθυς τὸν Τζώτζην στέλλομεν μὲ ὅλον του τὸ σῶμα,
Καὶ ἄλλους πάλιν μετ' αὐτὸν, ἂν χρειασθοῦν ἀκόμα. (φεύγει ὁ πολίτης).
Εἷς ἐξ ὑμῶν, τί στέκεσθε; ἂς σπεύσῃ νὰ προστάξῃ
Τὸν Τζώτζην στὸν Ξηρόκαμπον ἀμέσως νὰ πετάξῃ. (φεύγει εἷς βουλευτής)

Ὦ ἐσβεσμένοι ὀφθαλμοί, πικρά μου γηρατεῖα,
Πῶς μὲ κρατεῖτε δέσμιον ἐν τῇ παρούσῃ χρείᾳ!
Αἴ, καὶ ἂν ἦτον δυνατὸν ὡς ἤμην ποτὲ νέος,
Ν' ἀνεγεννώμην, ὦ πατρὶς, ὁπλίτης θαῤῥαλέος!
Θὰ εἰμποροῦσα διὰ σὲ νὰ δείξω τί ἀξίζω,
Ἐ ῷ 'ς τὰ γηρατεῖα μου μόλις ὀρθοποδίζω.
Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠθέλησεν εἰς τὸ ψυχρόν μου γῆρας
Νὰ ἀναστρέψῃ τὸν τροχὸν τῆς δυσφορήτου Μοίρας,
Καὶ ν' ἀνατείλουν αἱ λαμπραὶ ἡμέραι τῆς εὐκλείας,
Καθ' ἃς οἱ νέοι μάχονται ὑπὲρ ἐλευθερίας,
Καὶ βάφοντες τὰς χεῖράς των εἰς αἵματα τυράννων,
Δικαίως ἀξιόνονται ἡρωϊκῶν στεφάνων.
Πόσον φθονῶ τὴν ἀνδρικὴν καὶ νέαν ἡλικίαν.

—o—

ΣΚΗΝΗ ΣΤ.

Ὁ ἀπὼν βουλευτὴς καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Ὁ βουλευτής.

Ὁ Τζώτζης ἐξεστράτευσε μὲ ἄκραν προθυμίαν,
Ὡς ἤκουσε τὴν προσταγὴν τὸ μάχιμόν του σῶμα,
Ὡς ἀετοὶ ἐφώρμησαν, οὐδ' ἤγγιζον τὸ χῶμα.
Ἐλογίζει τὰς καρδίας των ὁ τῆς πατρίδος ἔρως.
Ἤδη ἀφεύκτως εἶν' ἐκεῖ, καὶ φθάνουσιν ἐγκαίρως,
Διότι, βλέπω, ἤρχησε ὁ ἥλιος νὰ στέλλῃ
Σ' τὴν ἄκραν τοῦ ὁρίζοντος τὰ φωταυγῆ του βέλη.
Τί λέγω; δὲν ἀκούετε;... ἄ! ἤρχησεν ἡ μάχη.
Πάλιν ἐκεῖ προσέβαλεν... ἀντιβομβοῦν οἱ βράχοι.
Ἂν φθάσουν τὰ ἡφαίστεια... δὲν τὸ πιστεύω ὅμως...
Εἶναι γαλήνη... ὦ Θεέ!... μὲ κυριεύει τρόμος...

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Σιώπα· θὰ νικήσωμεν χωρὶς ἀμφιβολίαν.
Δράμε, εἰπὲ τοὺς ἱερεῖς νὰ ψάλουν λειτανίαν.
Γυναῖκες, βρέφη, ἅπαντες εὐθὺς ἂς συναχθῶσιν
Εἰς τοῦ Ὑψίστου τὸν ναὸν θερμῶς νὰ δεηθῶσιν.

Ὁ βουλευτής.

Ἐκεῖ πετῶ. (φεύγει.)

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ναί· τάχυνε. Καὶ εἶν' ἀμφιβολία,
Πῶς μᾶς συντρέχει ὁ Θεὸς ἐν τῇ τοιαύτῃ χρείᾳ ;
Ὁ αἱμοβόρος τύραννος ἐχθρὸς ἀδιαλλάκτως
Τῆς οὐρανίου δόξης του ὑπάρχει ἀδιστάκτως.
Ἐκεῖνος κατεκρήμνισε παντοῦ ἐκ θεμελίων,
Ὅσους ἀπήντησε ναοὺς Θεοῦ τε καὶ ἁγίων !
Ἐκεῖνος ἀπηγχόνισεν εἰς τὸν βαρὺν θυμόν του
Τὸν θεῖον Πατριάρχην μας μετὰ τῶν κληρικῶν του !
Ἐκεῖνος ἤδη αἵματα ἔχυσ' ἀθῶα τόσα,
Ὅσα σχεδὸν ἀδυνατεῖ νὰ παραστήσῃ γλῶσσα ! . . .
Ἀλλὰ τί θέλει κ' ἔρχεται αὐτὸς ἐκεῖ . . . δρομαῖος ;

—o—

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

Κλητὴρ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Τί εἶναι ; λέγε.

Κλητήρ.

Συνδρομὴν, βοήθειαν ταχέως !

Τοὺς ἄφησα καὶ κολυμβοῦν ξιφήρεις εἰς τὸ αἷμα,
Καὶ πίπτουν κι' ἀνεγείρονται μ' ἀταραξίας βλέμμα.
Ἂν ὅλα τὰ στρατεύματα εἰς τὴν στιγμὴν δὲν δράμουν,
Καὶ ἂν τοὺς κινδυνεύοντας ἐγκαίρως δὲν συνδράμουν,
Τετέλεσται! χανόμεθα!

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ἀμέσως· μὴν ἀργῆτε·
Εἰς Μπελαΐτι καὶ Φτελιὸν συγχρόνως πορευθῆτε,
Καὶ ὅλους εἰς Ξηρόκαμπον προσταζετε νὰ τρέχουν,
Ὅσοι πατρίδος ἔρωτα κ' ἐλευθερίας ἔχουν. (φεύγουν οἱ βουλευταί.)
Καὶ πῶς τοσοῦτος κίνδυνος; Εἰπέ με τελευταῖον,
Ὁποία μοῖρα ἤλλαξε τὴν θέσιν τῶν γενναίων;

Κλητήρ.

Τοὺς εὗρον, καθὼς ἔφθασα, ἐν ὅπλοις γρηγοροῦν.
Μὲ τὴν ἡμέραν τὸν σκληρὸν ἀγῶνα καρτεροῦντας.
Μόλις δὲ τότε ἤρχησεν ἀπέναντι νὰ στέλλῃ
Ἡ ῥοδοδάκτυλος ἠὼς τὰ χρυσαυγῆ της βέλη,
Κ' εὐθὺς ὁ στόλος, ἕτοιμος παρὰ τὰς παραλίας,
(Ἐκεῖ διενυκτέρευσεν ὑπὸ τῆς νηνεμίας),
Τοῦ ἀνδροφάγου Ἄρεως τὸ σύνθημα ὑψόνει.
Ὁ Μαυρογιάννης δὲ δεινῶς σαλπίσας ἐπεφώνει·
« Συστρατιῶται, ἔκραξεν, ἐχθροὶ τῆς τυραννίας,
» Γενναῖοι ὑπερασπισταὶ πατρίδος καὶ θρησκείας,
» Ὅσοι τὴν τύχην πρὸ καιροῦ ἐμέμφεσθε δικαίως,
» Διότι ὧδε τὸν ἐχθρὸν δὲν ἔστελλε ταχέως.
» Ἰδοὺ, ἀνέτειλεν ἰδοὺ, ἡ ἐφετὴ ἡμέρα,
» Καθ' ἣν μὲ ὄμμα ἔκθαμβον μᾶς θεωρεῖ ἡ σφαῖρα.
» Καθ' ἣν τὸ πᾶν προσεκτικὸν εἰς τὰ κινήματά μας,
» Προσμένει ἀνυπόμονον τὰ νέα τρόπαιά μας.

» Αὐτή σας ἡ ἀπτόητος ἡρωϊκὴ καρδία,
» Ἡ χθὲς καταδιώξασα τὰ στρατοφόρα πλοῖα,
» Μὲ ἐνθαρρύνει τὸ ἐξῆς εὐλόγως νὰ ἐλπίσω,
» Ὅτι καὶ σήμερον μὲ σᾶς αὐτὰ θ' ἀποσοβήσω.
» Ἂν ὁ ἐχθρὸς εἰς δύναμιν πολὺ μᾶς ὑπερβαίνῃ,
» Ἀλλὰ εἰς θάρρος καὶ ἀλκὴν πολὺ ὀπίσω μένει.
» Ὡς δ' ὑπερασπιζόμενοι πατρίδα καὶ θρησκείαν,
» Τὰ τοῦ ἀνθρώπου δίκαια, ζωὴν κ' ἐλευθερίαν,
» Ἐλπίζομεν εἰς τὸν θεὸν, τὸν εὔσπλαγχνον θεόν μας
» Εἰς τὴν δεινὴν ἀνάγκην μας νὰ φθάσῃ βοηθῶν μας.
» Ἔπειτα θὰ προφθάσωσιν ἐγκαίρως βοηθοί μας
» Μὲ ὅλα τὰ στρατεύματα κ' οἱ ἄλλοι ἀρχηγοί μας.
» Ἰδού· εἷς τούτων ἔρθασε, φέρων πολλοὺς ἀνδρείους,
» Ὁ Τζώτζης ὁ ἀτρόμητος μὲ ὁπαδοὺς χιλίους.
» Τὰ δέκα δὲ πυρπολικὰ ὡς διατεταγμένα,
» Τὴν ὥραν ταύτην δι' ἡμᾶς ἀφίνουν τὸν λιμένα.
» Καὶ μετ' ὀλίγον ἐξαφνα ἐμπρός μας θὰ φανῶσι,
» Τὸν στόλον τοῦτον τὸν δειλὸν νὰ κατακυνηγῶσι.
» Ἂν δὲ ὁ ἐπουράνιος θεὸς δὲν εὐδοκήσῃ
» Τοὺς πάσχοντας χριστιανοὺς ἡμᾶς νὰ βοηθήσῃ·
» Ἂν ἄνεμοι εὐνοϊκοὶ παντάπασι δὲν πνεύσουν,
» Ἵνα καὶ τὰ ἡφαίστεια ταχέως ἐπιπλεύσουν·
» Ἂν οἱ λοιποὶ δὲν φθάτωσι γενναῖοι βοηθοί μας,
» Εἰς τοῦ κινδύνου τὴν ἀκμὴν νὰ ἑνωθοῦν μαζή μας·
» Ἂν τέλος οἱ βραχίονες κτυποῦντες ἀπαυδήσουν,
» Καὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς νήσου μας τὸ ἔδαφος πατήσουν.
» Ἀγαθῇ τύχῃ· πίπτομεν ὑπὲρ ἐλευθερίας,
» Ὑπὲρ πατρίδος πίπτομεν καὶ ὑπὲρ τῆς θρησκείας!
» Ἀλλὰ θαρσεῖτε· ὁ Θεὸς ἡμᾶς θὰ βοηθήσῃ·
» Ἀρκεῖ ἀνδρείως ἕκαστος ἡμῶν νὰ πολεμήσῃ,
» Ἀρκεῖ, ἀρκεῖ τὴν τάξιν του γενναίως νὰ φυλάξῃ,
» Ἀρκεῖ ἐκεῖθεν, ὅσῳ ζῇ, ποσῶς νὰ μὴν σπαράξῃ.

» Πλὴν, φίλοι μου, τὸν πόλεμον ἀκολουθεῖ ὁ φόνος.
» Ἐάν τινα μαχόμενον ἐδῶ γενναιοφρόνως,
» Συμπέσῃ (ὃ μὴ γένοιτο !) ὁ θάνατος ν' ἁρπάσῃ,
» Κάνεὶς, ὦ φίλοι, δι' αὐτό, κἀνεὶς μὴ δειλιάσῃ.
» Τὸ τέλος ἅπαξ εἰς τὴν γῆν ἀπεφασίσθ' ἑκάστου
» Δι' ἀψευδοῦς βουλήσεως καὶ ἀπαραβιάστου.
» Μόνοι δ' οἱ εὐτυχήσαντες ἀνδρείως νὰ σφαγῶσι,
» Ἀθάνατοι νομίζονται, κι' ἀποθανόντες ζῶσι.
» Κ' ἐγὼ ἐὰν ὡς ἄνθρωπος νὰ φονευθῶ συμπέσῃ,
» Μὴ μεταξύ σας δι' αὐτὸ ἡ ἀταξία πέσῃ.
» Ἀφίνω τὸν Καψόκυλον, αὐτὸν διάδοχόν μου,
» Ἀξίως νὰ διαδεχθῇ τὰ βάρη τῶν χρεῶν μου.
» Ἀλλὰ ἰδού· τοῦ Ἄρεως ὑψώθη τὸ σημεῖον,
» Καὶ ὁ κανονοβολισμὸς ἀκούεται τῶν πλοίων...
» Δεῦτε λοιπὸν τὸν θάνατον καθεὶς ἂς προτιμήσῃ,
» Παρὰ ν' ἀφήσῃ τὸν ἐχθρὸν τὴν γῆν μας νὰ πατήσῃ. »
Αὐτὰ εἰπὼν ἀνύψωσε τῆς μάχης τὸ σημεῖον,
Καὶ πῦρ ἠγέρθη κρατερὸν εὐθὺς κατὰ τῶν πλοίων.
Ἡ μάχη πλὴν ἐγίνετο μ' ἐπιμονὴν τοσαύτην,
Ὥστε δὲν ἴδε τις ποτε, οὐδ' ἤκουσε τοιαύτην.
Τὰ τηλεβόλ' ἀστράπτοντα καὶ φρικωδῶς βροντῶντα,
Κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν θανάτους ἐκφυσῶντα,
Ὅλας σχεδὸν ἐκάλυψαν τὰς πέριξ παραλίας
Ἀπὸ πυκνότατον καπνὸν, ἐν εἴδει καταχνίας !
Αἱ σφαῖραι δὲ συρίζουσαι παντοῦ ἀδιακόπως,
Μυρίους ἐξερεύγοντο θανάτους ἀπανθρώπως.
Τότε λοιπὸν μ' ἀπέστειλεν ὁ ἀρχηγὸς μὲ βίαν
Νὰ σᾶς ζητήσω συνδρομὴν βεβαίαν καὶ ταχεῖαν.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Στρέψεκ' εἰπὲ νὰ πολεμοῦν ἀφόβως, καὶ θὰ φθάσουν
Νέαι δυνάμεις μετ' αὐτῶν τὴν νίκην νὰ μοιράσουν·

Εἰπὲ, πῶς ἐκ τῶν ὅπλων των ὅλ' ἡ πατρὶς ἐλπίζει,
Κ' ἡ πρώρα τῶν πυρπολικῶν ὅτι τὸ κῦμα σχίζει. (φεύγει ὁ κλητήρ)

Ὦ οὐρανόθρονε Θεὲ, ἀσπὶς ἀδικουμένων,
Σὺ ὁ συντρίβων τὰ δεσμὰ τῶν αἰχμαλωτισμένων,
Θεὲ τῶν προπατόρων μας, σπεῦσον νὰ βοηθήσῃς,
Εἰς τὴν ἀνάγκην μας αὐτὴν καὶ σὺ μὴ μᾶς ἀφήσῃς.
Πλὴν τί σημαίνουν αἱ φωναὶ καὶ οἰμωγαὶ ἐκεῖναι!
Πῶς αἱ γυναῖκες φεύγουσι; τί ἄραγε νὰ ἦναι;

—o—

ΣΚΗΝΗ Η'.

Γυναῖκες, βρέφη, ἱερεῖς καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Μία γυνή.

Ἐχθροὶ, ἐχθροὶ ἐπέπεσον.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Τί! πῶς; εἰς ποῖον μέρος;

Γυνή.

Ἐμβῆκαν εἰς τὴν πόλιν μας καὶ σφάζουν ἀνημέρως.
Πῶς, πόθεν ἦλθον, εἴδησιν δὲν ἔχομεν κἀμμίαν·
Σ τὸν ἅγιον Νικόλαον τελοῦσαι λειτανίαν,
Ἀπὸ μακρὰν τοὺς εἴδομεν . . . Κἀνεὶς τῶν συγγενῶν μας,
Κἀνεὶς λοιπὸν δὲν φαίνεται νὰ γίνῃ προμαχών μας;
Ἄ, εἰς τὸ κῦμα κάλλιον ὁμοῦ συνηθροισμέναι
Νὰ πέσωμεν, παρ' ἄτιμοι καὶ δοῦλαι ὑβρισμέναι!
Ὦ Πόσειδον, ὦ Πόσειδον, ἀνίσως ὁ θεός μας
Πικρὰ μᾶς ἐγκατέλιπε, γενοῦ σὺ ἵλεώς μας.
Καὶ ἐπειδὴ δὲν φαίνονται προστάται μας πλησίον,
Νὰ μᾶς λυτρώσουν ἐκ χειρῶν τοσοῦτον ἀνοσίων,

Παρ' ἄτιμοι νὰ ζήσωμεν καὶ ὑπ' αἰσχρὰν δουλείαν,
Προκρίνομεν τὸν θάνατον μὲ καρτεροψυχίαν·
Διὸ καὶ καταφεύγουσαι εἰς τὸ βασίλειόν σου,
Μὲ θρήνους ἐξαιτούμεθα οἰκτρῶς τὸ ἄσυλόν σου.
Ἐκεῖ φαιδραὶ κοιμώμεναι εἰς τ' ἀχανῆ νερά σου,
Δὲν θὰ τρομάζωμεν ποσῶς ἀπὸ τὰ κύματά σου!

(Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία πίπτουν εἰς τὴν θάλασσαν.)

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Φεῦ! ὄχι! ὄχι! δυστυχεῖς . . . ἃ μή! ἀκούσατέ με. . .
Σ' τὸ Παλαιόκαστρον, ἐκεῖ χειραγωγήσατέ με . . .
Μὴ δειλιᾶτε· ἐντελῶς δὲν εἴμεθα χαμένοι.
Πρὸς σωτηρίαν μας ἀκτὶς ἐλπίδος ἀπομένει.

(Τὸν χειραγωγοῦσιν εἰς τὸ Παλαιόκαστρον.)

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Β'. ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΠΡΑΞΙΣ Γ'.

—o—

(*Τὸ Παλαιόκαστρον εἰς τὸ βάθος τοῦ Θεάτρου.*)

ΣΚΗΝΗ Α'.

(Φαίνονται Ἕλληνες ὁρμῶντες πρὸς τὸ Παλαιόκαστρον καὶ διωκόμενοι ὑπὸ τῶν Τούρκων, τοὺς ὁποίους οἱ ἐντὸς τοῦ φρουρίου πυροβολοῦσι καὶ ἀναστέλλουν).

Εἷς ἀπὸ τὸ φρούριον.

Ὦ πεπρωμένον τρομερὸν τῆς δυσφορήτου Μοίρας!
Ἐδῶ! ἐδῶ, συναδελφοί! ἀνοίξατε τὰς θύρας.

(Εἰσέρχεται εἰς κλητήρ.)

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Σὺ αἴφνης; λέγε, μὴν ἀργῇς.

Κλητήρ.

Τί ὥρα ὀλεθρία!
Ἐν ᾧ οἱ εἰς Ξηρόκαμπον κτυποῦντες ἐν ἀνδρίᾳ,
Ἐκ νώτων ἐπερίμενον τοὺς ἄλλους βοηθούς των,
Ἐξαίφνης εἶδον τρέχοντας ἐκεῖθεν τοὺς ἐχθρούς των!
Ἐκστατικοὶ ἀπέμειναν, οὐδὲν μὴ ἐννοοῦντες,
Καὶ ὅτι Τούρκους ἔῤῥεξεν ὁ οὐρανὸς θαῤῥοῦντες.
« Ἀνδρίζεσθε, ἀνδρίζεσθε, γενναῖοι στρατιῶται!
Μεγαλοφώνως ἔκραξεν ὁ Μαυρογιάννης τότε.
» Τὰ περιττά σας ῥίψατε, τὰ ξίφη σας κρατεῖτε,
» Τὰ βήματά μου ἄτρομοι παντοῦ ἀκολουθεῖτε,
» Καὶ ἂν ἐμπρὸς τὸν θάνατον νὰ εὕρωμεν συμπέσῃ,
» Ἂς τὸν καταναγκάσωμεν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς νὰ πέσῃ.»

Αὐτὰ εἰπὼν καὶ κυκλωθεὶς ἐκ τῶν στρατιωτῶν του,
Ὡς κεραυνὸς ἐπέπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν του.
« Τόπον ἐχθροὶ, ἐφώναξεν, εἰς τοὺς ἀπελπισμένους,
Τόπον εἰς τοὺς πρὸς θάνατον καταφιερωμένους! »
Εἰς τὴν βροντώδη του φωνὴν, ὡτὰν κεραυνωμένοι,
Οἱ Τοῦρκοι διῃρέθησαν εἰς δύω, φοβισμένοι,
Ὁ Μαυρογιάννης δ' ἀβλαβὴς μεθ' ὅλων τῶν οἰκείων,
Ὡς ἀστραπὴ ἐπέρασε διὰ τῶν πολεμίων,
Καὶ προοδεύσας ἱκανῶς, ἀπηυδημένος πλέον,
Τοιαῦτα μᾶς ἐλάλησεν ὁ ἥρως τελευταῖον.
« Συστρατιῶται, ὁ ἐχθρὸς πολυπληθὴς προβαίνει,
» Ἡμεῖς δ' ὀλίγοι, κ' ἐνταυτῷ εἰς θέσεις μερισμένοι,
» Δὲν ἐπαρκοῦμεν κατ' αὐτῶν ν' ἀντιπαραταχθῶμεν,
» Ἂν εἰς ἓν μέρος ἅπαντες δὲν συσσωματωθῶμεν.
» Καὶ ἄλλο συμφερώτερον παρὰ τὴν πόλιν μέρος
« Δὲν βλέπω· ὅθεν εἰς αὐτὴν ἂς δράμωμεν ἐγκαίρως.
» Ἐκεῖ κλεισμένοι ἅπαντες ἐντὸς τῶν οἰκιῶν μας,
» Ἐν μέσῳ τῶν φιλτάτων μας συζύγων καὶ βρεφῶν μας,
» Θὰ πολεμήσωμεν λαμπρῶς, ἐὰν ἀποτολμήσουν,
» Ἐντὸς τῆς πόλεως ἐχθροὶ λυσσώδεις νὰ ὁρμήσουν.
» Ἀνίσως δ', (ὃ μὴ γένοιτο!) ποτὲ ἀναγκασθῶμεν,
» Τὸν ὄλεθρόν μας ἄφευκτον ἐκεῖσε νὰ ἰδῶμεν,
» Ὦ, τότε κατασφάξαντες ὑπὲρ ἐλευθερίας
» Συζύγους, τέκνα καὶ γονεῖς ὡς ἱερὰς θυσίας,
» Τὰ ξίφη μας τ' ἀπάνθρωπα, μὲ μανιώδη φρένα
» Ἐκ τῆς σφαγῆς των σύροντες θερμὰ κ' αἱματωμένα,
« Ἂς τὰ ἐμπήξωμεν σκληρῶς στὰ στήθη τῶν ἐχθρῶν μας,
» Ἕως κ' ἡμεῖς νὰ εὕρωμεν ἐκεῖ τὸν θάνατόν μας!
« Τοιαύτη εἶν ἡ γνώμη μου, καὶ ὅστις τὴν ἐγκρίνει
« Πρὸς τὸ Φτελιὸν τὸ βῆμά του μαζῆ μου ἂς ταχύνῃ. »
Αὐτὰ εἰπὼν ἐκίνησε πρὸς τοῦ Φτελιοῦ τὸν δρόμον,
Καὶ παρηκολουθήσαμεν τὴν γνώμην του ὡς νόμον.

Ἀλλ' ὅτε πλέον εἴμεθα εἰς τὸ Φτελιὸν, κ' ἐκεῖνος
Ἀπροσδοκήτως εἶδ' ἐκεῖ ἓν πολεμίων σμῆνος,
Καὶ εἶδεν εἶδε μάλιστα νὰ φεύγουν παρ' ἐλπίδα
Ὅλα τὰ πλοῖα μὲ βοὴν τὴν φίλην των πατρίδα,
Δεινὴ τὸν ἐκυρίευσεν εὐθὺς ἀπελπισία·
Ὑπέκυψε τὸ ἦθος του καὶ ὅλ' ἡ ἐμπειρία.
Εἶδε κατόπιν ἐνταῦτῳ τοὺς Τούρκους ἐρχομένους,
Ὀλίγους τοὺς ἀνδρείους του καὶ καταβεβλημένους . . .
Μετὰ μικρὰν διάσκεψιν καὶ σιωπὴν βαθεῖαν
Εἰς τὰ κανονοστάσια ὁρμᾷ μ' ἀπελπισίαν.
Μὴ δυνηθέντες τὴν φρικτὴν ὁρμήν μας ν' ἀπαντήσουν,
Οἱ Τοῦρκοι ἐβιάσθησαν αἰσχρῶς νὰ μᾶς τ' ἀφήσουν.
Τραπέντας τότε εἰς φυγὴν ἡμεῖς αὐτοὺς ἰδόντες,
Καὶ οἱ τὰ ὀχυρώματα προτοῦ καταλαβόντες,
Συγχρόνως τοὺς ἐζώσαμεν ἀπὸ τὰ δύο μέρη,
Καὶ τοὺς ἐδρεπανίζομεν ὡς βερισταὶ τὰ θέρη.
Ὀλίγον ἡ βοήθεια ἂν ἤθελεν ἀργήσει,
Οὐδένα δὲν ἀφίναμεν τὴν ἥτταν νὰ μηνύσῃ·
Ἀλλ' ἐπελθόντ' ἀμέτρητα ἐχθρῶν ἀγρίων σμήνη,
Τὴν νίκην παρεβίασαν ὑπὲρ αὐτῶν νὰ κλίνῃ.
Ἡ μάχη πλὴν ἐγένετο τοσοῦτον πεισματώδης,
Τοσοῦτον ἀκατάσχετος, τοσοῦτον αἱματώδης,
Ὥστ' ἐφονεύθησαν πολλοὶ στρατιωτῶν ἀνδρείων
Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἐν οἷς τὸ δρᾶμα κλείων,
Ὁ Μαυρογιάννης ἐκ πληγῆς καταβληθεὶς καιρίας,
Ὁ Μαυρογιάννης ἔπεσεν ὑπὲρ ἐλευθερίας!
Ὤ, τότε πλέον ὑπ' ἐχθρῶν ἀπείρων κυκλωθέντες,
Ἐδῶ ξιφήρεις ἤλθομεν ὀδυνηρῶς τραπέντες,
Ἀλλὰ κ' ἐδῶ; . . . τετέλεσται· παντοῦ ἀμηχανία!

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ἀρκεῖ· μᾶς μένει ἡ ἐλπὶς ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ.

Τί ἀκατάληπτον κρυφόν! τί ξένη μυστικότης!
Βεβαίως εἰς τὰ σπλάγχνα μας ἐτρέφετο προδότης.
Ἡ νῆσος ἤδη τῶν Ψαρῶν ἀπὸ ἐχθροὺς κρατεῖται,
Καὶ πόθεν, πῶς ἀπέβησαν ἀκόμη ἀγνοεῖται!

—o—

ΣΚΗΝΗ Β'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ οἱ νεωστὶ ἐλθόντες.

Εἷς ἐξ αὐτῶν.

Ἐγὼ τὸ δρᾶμα τὸ πικρὸν σᾶς λέγω πῶς συνέβη,
Καὶ πῶς ἐπὶ τῆς νήσου μας ὁ ἄπιστος ἀπέβη.
Ἐνῷ εἰς τὸν Ξηρόκαμπον ἐγίνετο ἡ μάχη,
Καὶ τῶν ἐχθρῶν τοὺς κεραυνοὺς ἀντέκρουον οἱ βράχοι,
Ἰδὼν ὁ Καπετὰν Πασᾶς, πῶς ἄνευ ὠφελείας
Τοσαύτας ἔκαμεν ἐκεῖ ἐπιβλαβεῖς θυσίας,
Ἐπιτυχῶς τὸ ἥμισυ τῶν στρατοφόρων πλοίων
Εἰς τὰς αὐτὰς ἀπέστειλε θέσεις τῶν παραλίων,
Τὰ δ' ἕτερα κατέπλευσαν, ἐξ ἴσου μοιρασθέντα,
Πρὸς δεξιὰ κι' ἀριστερὰ συγχρόνως ὁρμηθέντα.
Ἐνῷ λοιπὸν ὁ πόλεμος ἐκεῖ ἀκολουθοῦσε,
Καὶ τοῦ στρατοῦ τὴν προσοχὴν ἐκεῖ ἀπασχολοῦσε,
Τὰ εὐωνύμως πλεύσαντα εὑρίσκουν εὐκαιρίαν
Καὶ κάμουν τὴν ἀποβασιν εἰς μίαν δυσχωρίαν.
Ἡ θέσις αὕτη φυσικὰ ἦτον ὀχυρωτάτη,
Τοῦ Μάρκου τ' ἀκρωτήριον . . . .

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ὦ μοῖρα σκληροτάτη!
Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἀπέβησαν; πλὴν πῶς! ἡ φυλακή μας. . .

Ὁ ἀρωτέρω.

Φεῦ! ἦσαν μόνον δεκατρεῖς ἐκεῖ οἱ ἐδικοί μας.
Ὡς μίαν ὥραν κατ' ἐχθρῶν ἀντέστημεν γενναίως,
Ματαίως ἐπιμένοντες καὶ σφάζοντες ματαίως.
Ναί· ὅσον ἐφονεύομεν τοὺς ἐν τῇ παραλίᾳ,
Τοσοῦτον ἀπεβίβαζον νέους ἐχθροὺς τὰ πλοῖα.
Διπλοῖ, τριπλοῖ ἐξήρχοντο ἐς τὰ πτώματα πηδῶντες,
Καὶ σωρηδὸν ἐπάνω μας λυσσώδεις ἐφορμῶντες.
Συνήθως ἡ ἐπιμονὴ στρατῶν ἀναριθμήτων
Τὴν γενναιότητα νικᾷ ὀλίγων ἀτρομήτων.
Τῆς ἀποβάσεως λοιπὸν ὑψώσαμεν σημεῖα,
Ἀλλ' ὅμως ἡ βοήθεια κατέφθασε βραδεῖα.
Τρεῖς μόνοι πλέον εἴμεθα, καὶ βλέπομεν ἐμπρός μας
Τὸν Γούλαν, ὅστις ἔφθασε δρομαίως βοηθός μας.
Ἀνδρίζεσθε, ἐφώναξε· καὶ μετὰ τῶν ἀνδρῶν του
Ὡς κεραυνὸς ἐπέπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν του.
Βαστάζων εἰς τὴν δεξιὰν ἓν ξίφος αἱμοβόρον
Εἰς πάντα κτύπον ἔφερε πληγὴν θανατηφόρον.
Ἀσπλάγχνως δὲ κατατρυπῶν τὰ στήθη τῶν ἐχθρῶν του,
Πληγὴν καιρίαν ἔλαβεν ἐν τέλ' εἰς τὸ πλευρόν του.
Ἐνῷ δ' ὁ μάρτυς ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς σφαγμένος,
Ὁ Κότας φθάνει, πλὴν ἀργά, καὶ πίπτει φρενυμένος.
Πεσόντων δὲ τῶν ἀρχηγῶν, οἱ στρατιῶτ' εὐθέως
Τὰ νῶτα πλέον ἔτρεψαν, καὶ ἔφυγον δρομαίως.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ἄ, τοὺς προδότας! διὰ τί νὰ μὴ χαθοῦν ἐξίσου,
Παρὰ νὰ φέρουν τὸν ἐχθρὸν ἐφ' ὅλης μας τῆς νήσου;

—o—

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ Ῥάδης.

ΡΑΔΗΣ.

Ἀπὸ τὴν πόλιν τρεῖς ἐχθροὶ ὡς πρέσβεις πλησιάζουν,
Λευκὴν σημαίαν φέροντες.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ματαίως κοπιάζουν.
Ἐγὼ πρὸς τούτους ἀπαντῶ· πλὴν ἕνας ἂς φροντίσῃ
Εἰς τὰς ἐπάλξεις τῶν τειχῶν νὰ μὲ καθοδηγήσῃ.

(Τὸν ὁδηγοῦν εἰς τὴν ἄκραν).

Ἐχθροὶ, οἵτινες ἤλθατε ὑπ' ἄσυλον πρεσβείας,
Νὰ μᾶς ἀποπλανήσητε εἰς χάος ἀπωλείας·
Ἐπίβουλοι, ὑπὸ σεπτὰ ὀνόματα κρυμμένοι,
Κατὰ τῆς ἀσφαλείας μας μ' ἀπάτην ὡπλισμένοι!
Γνωρίζεσθε ἀπὸ ἡμᾶς, ὅσον κι' ἂν προσποιῆσθε,
Καὶ τίς σᾶς ἐξαπέστειλε, καὶ σεῖς ὁποῖοι εἶσθε.
Ὅθεν χωρὶς ν' ἀκούσῃ τις, τί θέλετε προβάλει,
Περὶ τῶν προβλημάτων σας ποσῶς δὲν ἀμφιβάλλει.
Προστάζεσθε δὲ παρ' ἐμοῦ νὰ μὴ βραδυπορῆτε,
Ἀλλ' ὅθεν ἀπεστάλητε, ὀπίσω νὰ στραφῆτε.
Πρὸς δὲ τὸν Καπετάνπασαν, ὅστις σᾶς ἀποστέλλει,
Εἰπέτε, πῶς κανεὶς ἡμῶν ν' ἀκούσῃ τι δὲν θέλει.
Μᾶς φθάνει τὸ παράδειγμα τῆς Χίου τῆς ἀθλίας,
Ποτὲ νὰ μὴν πιστεύσωμεν τοὺς λύκους τῆς Τουρκίας.
Ὅστις τὰ ὅπλα ἤγειρε ζητῶν ἐλευθερίαν,
Αὐτὸς γνωρίζει, ἂν ἰδῇ τὴν μοῖραν ἐναντίαν,
Τὸν θάνατον τοῦ μάρτυρος εὐθὺς νὰ προτιμήσῃ,
Πάρεξ ἀτίμως ν' ἀρεθῇ κ' αἰχμάλωτος νὰ ζήσῃ.

Λοιπὸν ὁ Καπετάνπασας, ἂν δὲν εὐχαριστήθη
Ἐφ' ὅσον κατὰ τῶν Ψαρῶν ἀνάνδρως ἐκδικήθη,
Ἂν ἀγνοῇ, πῶς ἡ φορὰ, οὐχὶ ὡς τὸν συμφέρει,
Ἀλλ' ὡς ἐκείνῃ ἔδοξεν, ἄγει τὸ πᾶν καὶ φέρει,
Καὶ πῶς ὁ πόλεμος κοινὸς, ὁ τώρα δὲ νικήσας,
Αὔριον πίπτει νικηθεὶς ἐσχάτως δυστυχήσας,
Ἂς ἔλθῃ, ὅταν ἀγαπᾷ, ἂς ἔλθῃ, ὅταν θέλῃ,
Νὰ δοκιμάσῃ ἔσχατα ἀπηλπισμένων βέλη.
Ὑπάγετε!

—o—

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ Λάμπρος.

ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ταχυπορεῖ πεπυκνωμένος ὅλος,
Καὶ φθάνει ἤδη καθ' ἡμῶν ὁ τοῦ τυράννου στόλος.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ὦ σεῖς ἀνδρεῖοι ἀρχηγοὶ στρατιωτῶν ἀνδρείων,
Ὁποῖοι ἀνεδείχθητε 'ς τῆς μάχης τὸ πεδίον,
Ῥάδη καὶ Λάμπρε· εἰς αὐτὴν ἀνδρίζεσθε τὴν χρείαν
Καὶ τὴν συνήθη δείξατε τῶν ὅπλων σας ἀνδρίαν . . .
Τί λέγω! ποῖα φάσματα πρὸς ἀνακουφισμόν μας
Μορφόνω ἤδη, λησμονῶν τὸ βάρος τῶν δεινῶν μας;
Σεῖς εἶσθε, φεῦ! ἀμφότεροι καιρίως πληγωμένοι.
Ὁποία πρέπ' εἰς τὸ ἐξῆς ἐλπὶς νὰ μᾶς εὐφραίνῃ;
Πλὴν ἴσως, ἴσως ὁ Θεὸς εὐσπλάγχνως εὐδοκήσῃ,
Καθὸ Θεὸς χριστιανῶν, νὰ μᾶς ὑπερασπίσῃ.
Τὸ μέλλον ὅμως ἄδηλον, καὶ πρέπει νὰ σκεφθῶμεν,
Ὅπως ἁρμόζ' εἰς Ἕλληνας ἐνδόξως νὰ χαθῶμεν.

Ὁ θάνατος εἶναι κοινὸς πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους·
Ἀλλ' ἀπὸ τόσους θνήσκοντας μὲ διαφόρους τρόπους,
Πολλοὶ μὲν πρὶν ἐκπνεύσωσιν ἀμέσως λησμονοῦνται,
Τινὲς δὲ ζοῦν ἀθάνατοι καὶ ἥρωες καλοῦνται.
Ἐὰν λοιπὸν μαχόμενοι συμβῇ νὰ φονευθῶμεν,
Πρωτοῦ ὑπὲρ τῶν γυναικῶν καὶ τέκνων μας σκεφθῶμεν,
Ἐνῷ ἀχρεῖοι νικηταὶ μ' ἐσχάτην ἀτιμίαν,
Θὲ νὰ τὰ σύρουν εἰς σφαγὴν καὶ εἰς αἰχμαλωσίαν,
Τί δὲν θὰ λέγῃ καθ' ἡμῶν ὁ παντοσκώπτης μῶμος;
Λοιπὸν τί μένει δι' αὐτά; τοῦ αἵματος ὁ νόμος!
Εἰς τὴν πυριτοφυλακὴν νὰ περισυναχθῶσιν,
Καὶ ἐπικήδειοι εὐχαὶ δι' ὅλα νὰ ψαλῶσιν·
Ὅταν δ' εἰς πλήρη φθάσωμεν ἡμεῖς ἀπελπισίαν,
Καὶ οἱ ἐχθροὶ εἰσέλθωσιν ἐδῶ μ' ἐφόδου βίαν,
Τότε τὸ πῦρ διαδοθὲν 'ς αὐτὴν ἀνυπερθέτως,
Νὰ φθείρῃ ταῦτα, τοὺς ἐχθροὺς κ' ἡμᾶς ἀνεξαιρέτως.

ΡΑΔΗΣ.

Τὸ σχέδιόν σου ἐπαινῶ.

Κλητήρ.

Ἀρκεῖ· ἐγὼ φροντίζω,
Καὶ εἰς τὸ φλέγον μνῆμα των τὰ δυστυχῆ καθίζω. (φεύγει)

—o—

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Εἷς φύλαξ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Φύλαξ.

Οἱ Τοῦρκοι νέαν ἔφοδον θὰ κάμουν ἴσως τώρα.
Διὰ θαλάσσης ἄπειρα χωροῦσι στρατοφόρα,

Κ' ἐκ τῆς ξηρᾶς πυκνούμενον 'ς τοὺς Μύλους μέγα πλῆθος,
Προσμένει τὴν ἐπίθεσιν μ' ἀγριωμένον ἦθος.
Ἰδού· εἰς τὸ ναυαρχικὸν τῆς μάχης τὸ σημεῖον
Ὑψοῦται μ' ἀστραπὰς καπνοῦ, μὲ κρότους κανονίων!
Ἰδοὺ ὁρμῶσιν.

Δ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Ἥρωες! παντοῦ κτυπᾶτε τώρα·
Τῆς ἐκδικήσεως ἡμῶν ἐσήμανεν ἡ ὥρα.
Εἰς τὴν πυριτοφυλακὴν τίς θέλει μ' ὁδηγήσει;...
Κ' ἐκεῖ ἐλπίζω τὰ Ψαρὰ ὁ Τοῦρκος ν' ἀπαντήσῃ. —
Θάνατος! Εἰς τὸν οὐρανὸν θ' ἀνταμωθῶμεν πλέον.
Θάνατος ἔστω σύνθημα καὶ δόξα τῶν γενναίων.

Ὅλοι.

Ναὶ, θάνατος· φονεύετε· μανιωδῶς κτυπᾶτε. (λαμβάνουν διαφόρους θέσεις)

ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ὁρμῶσιν ἀλαλάζοντες ἀνόητοι, ἐλᾶτε.
Μίαν στιγμὴν εἰς ἄσυλον λεόντων ἂν ἐμβῆτε,
Τί ἡ ἀπελπισία μας ἰσχύει θὰ ἰδῆτε.

ΡΑΔΙΣ.

Κτυπᾶτε· φόνον! θάνατον! ἀπάνθρωπα κτυπᾶτε...
Μαζή μου, Λάμπρε! ὁ ἐχθρὸς ἐμβαίνει.

ΛΑΜΠΡΟΣ.

ἀπατᾶται!

—ο—

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ Μπέης τις μὲ πλῆθος Ὀθωμανῶν ἔξωθεν τῆς Σκηνῆς.

Φωναὶ (ἔξωθεν).

Ἄ, ἆ, ἆ ἄ! τὴν λύσαν μας κἀνεὶς νὰ μὴ γλυτώσῃ.
Φωτιὰ καὶ ξίφος· τὰ Ψαρᾶ...

ΛΑΜΠΡΟΣ.

Νεκροὺς θὰ σᾶς ἰδῶσι.

(Πυροβολεῖ πρὸς τοὺς ἔξω).

Ἄ, ὁ σημαιοφόρος των τὴν γῆν κτυπᾷ καὶ φρίσσει!
Ἄλλος, ἂν ἔχῃ ὄρεξιν, ὦ Τοῦρκοι, ἂς ὁρίσῃ.

Φωναὶ (ἔξωθεν).

Σπαθὶ 'ς τοὺς ἄνδρας· ὅλοι των νὰ πέσουν φονευμένοι,
Καὶ λάφυρον τοῦ ξίφους μας τὰ πλούτη κ' αἱ παρθένοι.

(Ἐφορμῶσι πρὸς τὴν θύραν πυροβολοῦντες).

ΛΑΜΠΡΟΣ.

Δὲν ἔχω πλούτη· θέλετε παρθένους; — μὴ σᾶς μέλλῃ—
Σουλιωτοπούλαν καυστικὴν τὸ ὅπλον μου σᾶς στέλλει.

(Πυροβολεῖ αὖθις.)

Φωναὶ (ἔξωθεν).

Ὢ λύσσα! κι' ὁ Ντελίμπασης ὠχρὸν κατέστη πτῶμα.
Κάτω τὴν θύραν καὶ σφαγὴν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς . . .

ΛΑΜΠΡΟΣ.

ἀκόμα (πυροβολεῖ)

Ἂς ἔλθῃ κι' ἄλλος· ἔπεσε καὶ τρίτος, Μουσουλμάνοι!
Ἰδέτε, πῶς στρεφόμενος, τὴν γῆν συχνοδαγκάνει . . .

(Οἱ Τοῦρκοι ἐκβιάζοντες τὴν θύραν).

Ἀλλάχ! ἀλλάχ! φονεύετε, κτυπᾶτε τοὺς αὐθάδεις.
Τίς θέλει μᾶς ἀντισταθῇ;

ΡΑΔΗΣ.

(Ἐγειρόμενος αἰφνιδίως, στήνων τὴν σημαίαν πρὸ τῆς θύρας
δι' ἧς εἰσβάλλουσι καὶ φωνάζων).

Ὁ πληγωμένος Ῥάδης!

Μπέης.

Κακοῦργε! . . .

ΡΑΔΗΣ.

Τὴν ἰδέαν σου προτοῦ νὰ τελειώσῃς,
Ἐλθὲ μὲ αἷμα, βάρβαρε, τὴν ὕβριν νὰ πληρώσῃς. (τὸν σφαγιάζει ἀπὸ τοῦ λάρυγκος).
Πλησίον, Δάμπρε μου· ἐλθὲ, τὰ δίδυμά μας στήθη
Τὴν εἴσοδον ἂς φράξωσιν εἰς τῶν ἐχθρῶν τὰ πλήθη.

(Γονατίζουσι μαχόμενοι πρὸ τῆς θύρας, ὁ δὲ Ῥάδης ἐπιφωνεῖ πρὸς τοὺς ἀλλαχόσε μαχομένους Ἕλληνας).

Μὲ φλόγας ἐκ τοῦ βράχου σας, ὦ τέκνα τῶν Ἑλλήνων,
Τὰ στέρνα χρυσοβάψατε τοῦ τρέχοντος αἰῶνος·
Κτυπᾶτε, σπείρατε παντοῦ καταστροφὴν καὶ θρῆνον,
Καὶ ἀσπασθῆτε θνήσκοντες τὴν ἶριν τοῦ ἀγῶνος.

(Ἀμφοτέρωθεν ἀρχίζει δεινὸς πυροβολισμός· οἱ δύω ἀρχηγοὶ μαχόμενοι πρὸ τῆς θύρας, παρακελεύουσιν ἐκ διαλειμμάτων τοὺς Ἕλληνας, καὶ τέλος πληγονόμενοι θανατηφόρως, ὁ μὲν Ῥάδης πίπτων λέγει).

ΡΑΔΗΣ.

Πατρίς μου· μ' ἑκατὸν νεκροὺς σὲ χαιρετῶ καὶ θνήσκω.

(Ἐκπνέει.)

ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ἀκόμη ἕνα σφάγιον, κ' εἰς τὴν Ἐδὲμ σ' εὑρίσκω.

(Πυροβολεῖ τὸ τελευταῖον καὶ θνήσκει.)

Οἱ Τοῦρκοι συρρέουσι πανταχόθεν εἰς τὴν σκηνὴν ἀλαλάζοντες, ὅτε ἀκούεται ἐξαίφνης ἡ βροντώδης φωνὴ τοῦ Βρατσάνου.

ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

Τὴν τελετήν μας ψάλλουσιν ἀγγέλων συνοδία.
Πῦρ εἰς τοῦ γένους τοὺς ἐχθρούς!

Χορός.

« Χριστός! ἐλευθερία! »

Δίδεται πῦρ εἰς τὴν πυριτοθήκην καὶ ἀνατρέπονται πάντες ἐν μέσῳ φλογῶν καὶ ἐκρήξεων.

ΤΕΛΟΣ.

ΤΑ ΨΑΡΑ.

Ω οὐρανόθρονε Θεὲ, ὦ πανσθενὴς οὐσία,
Σὺ ὁ ὢν ἕνας ἐκ τριῶν, καὶ ἐξ ἑνὸς ὢν τρία·
Ὁ μ' ἕνα λόγον σου τὸ πᾶν ἐκ μηδενὸς ποιήσας,
Κ' εἰς ἕκαστον τῶν τοῦ παντὸς θεσμοὺς προσδιορίσας,
Ὥστ' ἀεννάως σύμφωνα ἐκεῖνα νὰ κινῶνται,
Καὶ ἡμερῶν, νυκτῶν, ἐτῶν σειραὶ ν' ἀποτελῶνται,
Χωρὶς ποτε διχόνοια, ὡσὰν ἐπιδημία,
Νὰ παρεισδύῃ εἰς αὐτὰ, καὶ γίνετ' ἀταξία·
Πῶς δὲν ἐνομοδότησες ταὐτὰ κ' εἰς τοὺς ἀνθρώπους,
Ὥστε νὰ ζῶσι σύμφωνοι μὲ τοὺς ἰδίους τρόπους;
Ἕν ἔθνος ὅλα τ' ἄτομα, ἕνα σκοπὸν νὰ ἔχουν,
Καὶ πρὸς ἰδιοτέλειαν ποσῶς νὰ μὴν ἐκτρέχουν;
Ἓν ἔθνος δ' ἂν διέκρινες, καθὼς καὶ τὰ στοιχεῖα,
Πῶς ἕκαστον πρὸς ἑαυτὸ νὰ ζῇ ἐν διχονοίᾳ;
Ὡς πότε τάχα ὁ στυγνὸς πατὴρ τῆς διχονοίας,
Ὁ φθόνος, τὸ παμμίαρον ἔκτρωμα τῆς κακίας,
Εἰς τὸ χριστώνυμον αὐτὸ ἀγαπητόν σου γένος
Θὰ διαμένῃ πάντοτε σφιγκτὰ προσκολλημένος,
Καὶ ἡ σκληρὴ θυγάτηρ του, τὰ σπλάγχνα του βαθέως
Θὰ κατατρώγῃ, ὥς ποτε ἡ γὺψ τὰ Προμηθέως;
Τὸ φῶς σου ἐξαπόστειλε, Θεὲ, χωρὶς ν' ἀργήσῃς,
Τὸν ἐν τῷ σκότει ἕρποντα λαόν σου νὰ φωτίσῃς,
Νὰ ἴδῃ, πῶς τὸν τάφον του χεὶρ διχονοίας σκάπτει,
Κ' ἂν ἐπιμείνῃ φίλος της, πῶς πάραυτα τὸν θάπτει
Ὡς τοὺς ἀθλίους Ψαριανούς· βαβαὶ τῆς δυστυχίας!
Τ' ἀκαταμάχητα Ψαρὰ νικῶντ' ἐκ διχονοίας!

Ἡ νῆσος αὕτη πρὸς δυσμὰς τῆς νήσου Χίου κεῖται,
Καὶ ἀπὸ ἄνδρας πρὸ πολλοῦ γενναίους κατοικεῖται.
Διότι ἀφοῦ χείμαρρος βαρβάρου τυραννίας
Τὰς ἐλευθέρας ἔπνιξεν Ἑλλάδος ἐπαρχίας,
Ὅλοι οἱ μισοτύραννοι τὰς πόλεις παραιτοῦσαν,
Κ' εἰς μέρη ἀκατοίκητα, μακρὰν αὐτῶν ἐζοῦσαν.
Ἀπὸ τοιούτους κατ' ἀρχὰς ἡ νῆσος κατοικίσθη,
Καὶ κατ' ὀλίγον ἔπειτα ηὐξήθη, ἐπολίσθη.
Τοιαύτη εἶν' ἡ τυραννίς· τὰς πόλεις ἀφανίζει,
Τοὺς δ' ἐκφυγόντας τὴν φθορὰν εἰς ἔρημον οἰκίζει!
Ἀλλ' ὡς πτωχὴ δὲν ἔφερεν ἡ γῆ τὰ πρὸς τὸ ζῆν των,
Εἰς τὰ πελάγη ἔτρεψαν τὴν ὅλην προσοχήν των.
Καθὸ δὲ ἤθους εὐφυοῦς αὐτοὶ κ' ἐπιδεξίου,
Τὴν ναυτικὴν ἐξέμαθον μετὰ τοῦ ἐμπορίου.
Γεμίζ' ἡ νῆσος ἐκ ναυτῶν, κυβερνητῶν ἀξίων,
Γεμίζει ἅμα κι' ὁ λιμὴν πολλῶν εὐπλόων πλοίων,
Μὲ τὰ ὁποῖα ἔφερον εἰς ταπεινὰς οἰκίας
Τὰ προϊόντα Ἀφρικῆς, Εὐρώπης καὶ Ἀσίας.
Ὁ Ποσειδὼν τὴν ἄκραν των θαυμάζων ἐμπειρίαν
Ἀξίως τοὺς ἐτίμησε μὲ τὴν υἱοθεσίαν.
Καθ' ὅλον του διέπλεον τὸ κράτος ἐλευθέρως,
Ταχύτεροι τοῦ πνέοντος μαζῆ μ' αὐτοὺς ἀέρος.
Ὁ δὲ κερδέφορος Ἑρμῆς παντοῦ ἀκολουθοῦσε,
Καὶ πᾶσαν ἐπιχείρησιν αὐτῶν ἐβοηθοῦσε.
Μόλις δὲ ἀνεφαίνοντο τῆς νήσου των πλησίον,
Καὶ αἱ γυναῖκες παρευθὺς ἐγνώριζον τὸ πλοῖον,
Ἐν ᾧ ἑκάστη ἔτυχε νὰ κλείῃ τὴν ζωήν της,
Ἢ σύζυγον, ἢ ἀδελφὸν, υἱὸν, ἢ ἐραστήν της.
Ὁ πόθος ὡς περίεργος, ἀπὸ μακρὰν γνωρίζει
Ὅ,τι ποτε τὴν φλόγα του τὴν ἄσβεστον δροσίζει.
Ὅθεν συνέτρεχον εὐθὺς νὰ τοὺς προϋπαντήσουν,
Νὰ τοὺς ἰδοῦν, νὰ τοὺς χαροῦν, νὰ τοὺς γλυκοφιλήσουν.

Ἡ μία νὰ ὑποδεχθῇ τὸν ποθητὸν υἱόν της·
Ἡ ἄλλη νὰ γλυκασπασθῇ κανένα ἀδελφόν της·
Ἄλλη νὰ δείξῃ τὸν καρπὸν συζυγικῆς φιλίας,
Κι' ἄλλη τὸ ἄστρον νὰ ἰδῇ τῆς νέας της καρδίας.
Ἀλλὰ ἡ τέχνη ἡ ναυτικὴ ποτέ της δὲν ἀφίνει
Τὸν θιασώτην της ἀργὸν ἐπὶ πολὺ νὰ μείνῃ,
Ἐντεῦθεν δὲ συνέβαινεν ὁ πόθος καὶ ὁ ἔρως
Νὰ μὴ γηρᾷ ποτὲ ἐκεῖ, καθὼς εἰς ἄλλο μέρος.
Ἀλλ' εἶναι κι' ἀποτέλεσμα αὐτὸ εἰλικρινείας,
Ψυχῆς ἀθώας, συμπαθοῦς καὶ σταθερᾶς καρδίας,
Ὁποίαν εἶχον τῶν Ψαρῶν γυναῖκες αἱ ὡραῖαι.
Τί πλάσματα οὐράνια! τί καλλοναί! τί νέαι!
Ὁ Πάρις ἂν τὰς ἔβλεπε, κριτὴς τῆς Ἀφροδίτης,
Σ' αὐτὰς τὸ μῆλον ἔδιδεν, ἂν ἦν δικαιοκρίτης,
Ἓν βλέμμα αὗται ἱλαρὸν ἂν καὶ εἰς πέτραν ῥίψουν,
Εἰμπόρουν μὲ τὸ βλέμμα των τὴν πέτραν νὰ συντρίψουν.
Ὅταν ἡ σάλπιγξ ἤχησε πατρίδος καὶ θρησκείας,
Καὶ πάντες ἐφωπλίσθησαν ὑπὲρ ἐλευθερίας,
Τοιοῦτοι ἄνδρες ἔπρεπε στιγμὴν ν' ἀργοπορήσουν;
Ἢ καὶ νὰ μὴ προθυμηθοῦν, ἢ ν' ἀδιαφορήσουν;
Μόλις ἠχὼ τῆς σάλπιγγος εἰς τὰ Ψαρὰ ἠκούσθη,
Κ' ἀπὸ τῶν ὅπλων παρευθὺς τοὺς κρότους ἀντεκρούσθη.
Ὁ οἶστρος ὑπὲρ πίστεως κ' ὑπὲρ ἐλευθερίας
Εἰς προπατόρων μίμησιν ἐξάπτει τὰς καρδίας.
Ἄλλος ἐδῶ ἀναπολεῖ τὰ ἔργα τῶν προγόνων,
Καὶ ὅτι ἔζησε ζωὴν ἄξιαν δουλοφρόνων·
Ἄλλος δὲ πάλιν ἔκθαμβος ἐκεῖ ἀνακαλύπτει,
Πῶς εἰς τὰ σπλάγχνα του τὸ πῦρ τοῦ Προμηθέως κρύπτει.
Καὶ ἄλλος εἰς τ' ἀπέραντον χάος τῆς φαντασίας
Τοῦ Ἀρχιμήδου ἁπαντᾷ μηχανικὰς ἐννοίας·
Ἀνεξαιρέτως δ' ἅπαντες πρὸς πόλεμον ὀργῶσι,
Φαντάζονται πῶς ναυμαχοῦν, καὶ πῶς παντοῦ νικῶσι.

Ἐν τούτοις φθάνει ἐν καιρῷ ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου,
Ὁ παραστάτης των ἐκεῖ, κ' ἐξέρχεται τοῦ πλοίου.
Σκανδάλη! δὲν σ' ὡμοίαζε τῶν Ψαριανῶν κανένας,
Μὲ Ἀριστείδου ἀρετὴν, Μέντωρος εἶχες φρένας.
Εἰς τὸν λαὸν παρασταθεὶς τὸν ἐνθουσιασμένον,
Μὲ ὀφθαλμοὺς δακρύοντας, μὲ ἦθος λυπημένον,
» Ἀλλοίμονον! ἐφώναξεν, ἐχάθη ἡ θρησκεία,
» Τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν, ἡ ἱερὰ καὶ θεία!
» Ἐχάθ' ὁ χριστιανισμὸς! παντοῦ ἐκ θεμελίων
» Κρημνίζοντ' ὅλοι οἱ ναοὶ θεοῦ τε καὶ ἁγίων!
» Καὶ ὁ Μωάμεθ ὁπλισθεὶς μ' αἱμοχαρῆ μανίαν,
» Παντοῦ διώκει τοῦ Χριστοῦ τὴν εὐσεβῆ λατρείαν!
» Ἀλλὰ τ' ἀθῶα αἵματα, ὁπόσα ἤδη τρέχουν
» Ποταμηδὸν, κι' ὅλην τὴν γῆν τοῦ Βυζαντίου βρέχουν,
» Ὅλας τὰς ἁμαρτίας μας μαρτυρικῶς ἐκπλύνουν,
» Καὶ τοῦ θεοῦ τὴν φοβερὰν ὀργὴν ἐπιταχύνουν.
» Ἐν μέσῳ τούτων, Οὐρανέ! ὀρθοδοξίας ἥρως,
» Βτφάγ' ὁ Πατριάρχης μας κι' ὁ ἱερός του κλῆρος!
» Προχθὲς τῆς ἀναστάσεως τὴν ἔνδοξον ἡμέραν,
» Ὦ ἥλιε, ἐφώτισες ποτὲ φρικωδεστέραν!
» Ἐνῷ αὐτὸς ἐξήρχετο φαιδρὸς τῆς Ἐκκλησίας,
» Τὸν ἥρπασαν οἱ βέβηλοι φρουροὶ τῆς ἀσεβείας·
» Συγχρόνως ὅλον τὸν χορὸν τοῦ κλήρου συναρπάζουν,
» Καὶ μὲ τὸν Πατριάρχην μας εἰς φυλακὴν ἐμβάζουν.
» Ἀφοῦ δὲ τοὺς ἐπρότεινον ν' ἀλλάξουν τὴν θρησκείαν,
» Κ' ἐκεῖνοι τοὺς ἐξύβρισαν μὲ ἄκραν ἀφοβίαν,
» Τότε ἀνοίγει ἡ σκηνὴ τῶν βασανιστηρίων.
» Τί ἄρα δὲν ὑπέμειναν αἱ σάρκες τῶν ἁγίων!
» Τέλος οἱ μὲν βασανισταὶ ἀπέκαμον βαρέως,
» Οἱ δὲ βασανιζόμενοι ἀνθίσταντο γενναίως.
» Μετ' οὐ πολὺ ἀνοίγεται σκηνὴ τραγικωτέρα.
» Ὦ ἔργον ἀδικώτατον! ὦ ἀποφρὰς ἡμέρα!

» Τοὺς μάρτυρας εἰς τὴν ὁδὸν δεσμίους τοὺς τραβῶσι;
» Καὶ εἰς ἀγχόνην ἅπαντας κατὰ σειρὰν κρεμῶσι.
» Ἔπειτα τρέχουν πανταχοῦ ὡς σκύλοι λυσσασμένοι,
» Κ' ἐκ τῶν τυχόντων εὐσεβῶν κανεὶς δὲν ἀπομένει.
» Ὦ, τότε μόλις ἐκφυγὼν τοὺς ὄνυχας ἐκείνων,
» Ἐπεβιβάσθην κ' ἔφθασα διὰ πολλῶν κινδύνων. —
» Τί καρτερεῖτε ; νὰ ριφθοῦν ἐδῶ νὰ μᾶς φονεύσουν ;
» Γυναῖκες ν' ἀνδραποδισθοῦν, καὶ βρέφη νὰ τουρκεύσουν ;
» Οἱ ἄπιστ' ὑπὲρ πίστεως ἀπίστου πολεμοῦσι,
» Κ' ἡμεῖς;... ἡμεῖς;... αἱ χεῖρές μας εἰς τοῦτο δὲν ἀρκοῦσι ;
Ἀρκοῦσιν, ἄνδρες Ψαριανοί· ἕνας ἡμῶν ἀξίζει
» Μὲ ἑκατὸν ἂν πολεμῇ, τὴν νίκην νὰ κερδίζῃ.
» Ἂν ὁ θεὸς ἦναι μ' ἡμᾶς, τίς θέλει μᾶς νικήσει ;
» Δεῦτε καθεὶς ὑπὲρ Χριστοῦ τὰ ὅπλα ἂς κινήσῃ·
» Δεῦτε τοὺς στόλους καύσωμεν τῶν πατριαρχοκτόνων,
» Δεῦτε ἀντεκδικήσωμεν τὸν φόνον μὲ τὸν φόνον,
« Κ' ἂν ἦναι ν' ἀποθάνωμεν, ἀνδρείως ἂς σφαγῶμεν,
» Παρ' ἄοπλοι τὸν θάνατον ἡμῶν νὰ καρτερῶμεν. »
Αὐτὰ εἰπών, ἀναχωρεῖ· καὶ μ' ὅλον του τὸ γῆρας,
Ἐπαναστρέφει μάχαιραν συστρέφων εἰς τὰς χεῖρας.
Εὑρίσκει δ' ὅλον τὸν λαὸν ἐν ὅπλοις ν' ἀλαλάζῃ,
Καὶ, « ζήτω, ζήτω ἡ πατρὶς καὶ ἡ θρησκεια» κράζει.
Μὲ παρακλήσεις παρευθὺς, δεήσεις ἱερέων,
Μὲ κρότους ὅπλων, μὲ χαρὰς γερόντων τε καὶ νέων,
Τὴν νικηφόρον τοῦ Σταυροῦ σημαίαν ἀνυψόνουν,
Καὶ ἔπειτα τὰ πλοῖα των ἀμέσως ἁρμάτόνουν.
Ψηφίζουσι δὲ Ναύαρχον κοινὸν τὸν Ἀποστόλην,
Ἀπ' ὅλους πλουσιώτερον τοὺς εἰς Ψαρῶν τὴν πόλιν,
Καὶ ἄλλον ἀντιναύαρχον Γιαννίτσην τὸν Ἀνδρέαν,
"Ανδρα μὲ φρόνησιν πολλὴν καὶ μὲ ψυχὴν γενναίαν.
Αἱ νικηφόροι εἰς αὐτὰ σημαῖαι κυματοῦσι,
Καὶ ἀπὸ κρότους κανονιῶν τὰ πέριξ ἀντηχοῦσι.

Κινοῦν· τὸ κῦμα σχίζουσαι αἱ πρῶραι των ἀφρίζουν,
Κ' εἰς τοὺς ἐχθροὺς πολλὰ δεινὰ συγχρόνως φοβερίζουν.
Ναί· ὅστις ἐθεώρησε τοιαύτην θεωρίαν,
Συνέλαβεν ἐν ἑαυτῷ ἐλπίδα μακαρίαν.
Καθὼς ὁπόταν χειμαῤῥοι ὁρμητικοὶ κρημνίζουν
Πᾶν ὅ,τι εὕρουν, καὶ κτυποῦν, καὶ πνίγουν κ' ἀφανίζουν·
Ἢ ὡς ὁπόταν τρομερὰ συμπέσῃ τρικυμία,
Ὁπόσα τότε εὑρεθοῦν ἐν τῇ θαλάσσῃ πλοῖα,
Ἄλλα ἐδῶ, ἄλλα ἐκεῖ, ἄλλα ἀλλοῦ σκορπίζει,
Ἄλλα πετᾷ εἰς τὴν ξηρὰν, ἄλλα καταποντίζει·
Οὕτω τὰ πλοῖα τῶν Ψαρῶν, ὁπόσα ἀπαντοῦσι
Πλοιάρια Ὀθωμανῶν, τινὰ μὲν πυρπολοῦσι,
Ἄλλα δὲ μὲ τὸν ἐν αὐτοῖς στρατὸν καταβυθίζουν,
Καὶ σῶα 'ς τὴν πατρίδα των τινὰ μετακομίζουν.
Ὅσοι ἐπεβιβάσθησαν ἐξ ὅλης τῆς Ἀσίας
Καὶ νὰ χορτάσουν ἤρχοντο σφαγῆς κ' αἰχμαλωσίας,
Κανένας δὲν εἰμπόρεσε νὰ φθάσῃ ὅπου θέλει.
'Σ τὸν Τάρταρον ὁ πέλεκυς τῶν Ψαριανῶν τοὺς στέλλει.
Κανεὶς πλέον εἰς θάλασσαν τῶν Τούρκων δὲν ἐμβαίνει,
Διότι βλέπει, ἂν ἐμβῇ, τὶ τέλος τὸν προσμένει.
Ὁ θάνατος κυκλοφορῶν μὲ πτέρυγας μελαίνας,
Διέχυνε τὸν τρόμον του, καὶ ἔφριττε καθένας.
Ἐκαθαρίσθ' ἡ θάλασσα ἀπὸ τοὺς ἀντιχρίστους,
Τὰ δὲ Ψαρὰ ἐγέμισαν ἀπ' αἰχμαλώτους πλείστους·
Ἐγέμισαν πολυειδῶν λαφύρων τὰς οἰκίας.
Οἱ τὸν Θεὸν δουλεύοντες πληροῦνται εὐτυχίας.
Ἀλλ' αἱ φωναὶ καὶ οἰμωγαὶ τῶν κατασφαζομένων,
Οἱ θρῆνοι των ἁπανταχοῦ δεινῶς πυρπολουμένων
Ἔφθασαν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ ἀπηνοῦς Σουλτάνου,
Τοῦ παρανόμου ἅρπαγος καὶ τοῦ κοινοῦ τυράννου.
Ὅλος λοιπὸν ἐκδίκησις, ὅλος ὀργὴ ἀφρίζει,
Κι' ὡς Μουαρέτ' ἐπίτροπος βλασφήμως ἀφορίζει

Ὅλον τὸν χριστιανισμὸν τὸν ὑπὸ τὸν ζυγόν του.
Προστάζει δὲ ἀγέρωχος εὐθὺς τὸν στόλαρχόν του,
Λαβὼν τὸν στόλον σύσσωμον νὰ τρέξῃ, νὰ ἐκπλεύσῃ,
Ὅλους τοὺς λάτρας τοῦ Χριστοῦ ἀφεύκτως νὰ φονεύσῃ.
Γυναῖκας, βρέφη, γέροντας νὰ ἐξανδραποδίσῃ,
Ἀλλ' ὅμως ἐκ τῶν Ψαριανῶν ψυχὴν νὰ μὴν ἀφήσῃ.
Ἡ φήμη ἡ ταχύπτερος παντοῦ διακηρύττει
Τὰς ἀποφάσεις τοῦ ἐχθροῦ· τρέμει τὸ πᾶν καὶ φρίττει.
Ἀλλ' οἱ γενναῖοι Ψαριανοὶ διόλου δὲν τρομάζουν·
Τὰ πλοῖα πρὸς ἀπάντησιν ταχέως ἑτοιμάζουν,
Καὶ γράφουν ὡς εἰς ἀδελφοὺς ἀξίους καὶ γενναίους,
Τοῦ Ποσειδῶνος τοὺς υἱοὺς, Πετσιώτας καὶ Ὑδραίους,
Οἵτινες κατ' Ὀθωμανῶν ἠγέρθησαν συγχρόνως,
Καὶ τοὺς ὁποίους ἐπαινεῖ τὸ πᾶν μεγαλοφώνως,
Νὰ φθάσωσιν ἐπίκουροι μὲ ὅλων των τὸν στόλον,
Εἰπόντες, ὅτι κι' ὁ ἐχθρὸς ἐκπλέει ἤδη μ' ὅλον.
Ἐνῷ δὲ τοὺς συμμάχους των ἐπρόσμενον νὰ φθάσουν,
Μηδ' ὥραν ἀνεχόμενοι οἱ Ψαριανοὶ νὰ χάσουν,
Ψηφίζουν τὴν κατὰ Ξηροῦ ἐκείνην ἐκστρατείαν,
Ἥτις ταχέως ἔλαβε καὶ ἔκβασιν αἰσίαν.
Διότι ἅμα ἔφθασαν οἱ Ψαριανοὶ πλησίον,
Θανάτου φλόγας χύνοντες κατὰ τῶν πολεμίων,
Οἱ Τοῦρκοι ἐβιάσθησαν τὸ φρούριον ν' ἀφήσουν
Σ' τὴν θέλησιν τῶν νικητῶν, χωρὶς νὰ πολεμήσουν.
Ὡς δ' ὅταν λέων νηστικὸς, τυχὼν τροφῆς παχείας,
Μὲ βλέμμα σπινθηροβόλουν ὁρμᾷ μετ' ἀπληστίας,
Καὶ κατατρώγει πάραυτα ὅ,τι κι' ἂν ἀπαντήσῃ,
Χωρὶς κἂν ἴχνος τῆς τροφῆς ὑπόλοιπον ν' ἀφήσῃ·
Ὡσαύτως τῶν πρὸς πόλεμον αὐτοὶ ἐστερημένοι,
Ἐφώρμησαν ς' τὸ Φρούριον δεινῶς ἠγριωμένοι,
Κ' εὐθὺς τὸ ἐξεκένωσαν τῶν πολεμεφοδίων,
Πασῶν τῶν ζωοτροφιῶν, κι' αὐτῶν τῶν κανονίων.

Τριάκοντα εἰς τὰ Ψαρὰ κανόνια μεγάλα
Μετέφερον, καὶ ἄπειρα πολεμεφόδι ἄλλα.
Ἐν τούτοις δὲ οἱ σύμμαχοι μ' ὀκτὼ δεκάδας πλοίων
Εἰς τὰ Ψαρὰ συμβοηθοὶ προσῆλθον τῶν ἀνδρείων,
Καὶ ἄλλα τεσσαράκοντα μ' αὐτοὺς συντεταγμένα,
Ἀπὸ τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν, ἀφίνουν τὸν λιμένα,
Κι' ἀμέσως διευθύνονται πρὸς τὰ τῆς Λέσβου μέρη,
Ὅπου ἡ μοῖρα τὸν ἐχθρὸν ἠδύνατο νὰ φέρῃ.
Πᾶσα φιλέλληνος ψυχὴ μὲ ἀγαλλίασίν της,
Ὅ,τι δυσκόλως ἤλπιζε νὰ ἴδ' εἰς τὴν ζωήν της,
Ἑλλήνων στόλον βλέπουσα τὴν θάλασσαν νὰ πλέῃ,
Εὖγε, Ἑλλήνων, ἔκραζεν, ἀπόγονοι γενναῖοι! —
Ἂν καὶ τὸν Τοῦρκον φρίξασα, Εὐρώπη γηραλέα,
Τὸν ἅρπαγα ὑπέγραψες ὡς πρῶτον βασιλέα,
Ἐδῶ ἡ ἄπειρος πληθὺς καὶ ἡ ὁρμὴ τῶν πλοίων,
Χρηστῆς ἐλπίδος ἔδιδεν εἰς ἅπαντας σημεῖον.
Ὁ Αἴολος εὐνοϊκοὺς ἀνέμους τοῖς προσφέρει,
Καὶ φθάνουσι τὴν αὔριον ς' τῆς Ἐρισοῦ τὰ μέρη.
Μακρόθεν ἀνεκάλυψαν διὰ τηλεσκοπίων
Ἐν τῶν δικρότων τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὴν ξηρὰν πλησίον.
Ὅλα εὐθὺς ὡς ἀετοὶ πετοῦν ἐπὶ τὴν λείαν,
Ἀλλὰ ἡ δύναμις μικρὰ ὡς πρὸς τὴν προθυμίαν.
Ἂν καὶ ἀκίνητον αὐτὸ κ' ἡσύχως ἀραγμένον,
Ὡσὰν βουνὸν ἐφαίνετο τῆς Αἴτνης θυμωμένον!
Ἀφοῦ ἡ ὑπὲρ ἄνθρωπον Ἑλληνικὴ ἀνδρία,
(Διότ' ἦσαν ἀδύνατα τότ' ὅλα των τὰ πλοῖα,
Καὶ ὅλ' ἀνεφοδίαστα διὰ πολέμου χρείαν.)
Δὲν ἔφερεν εἰς τὸν ἐχθρὸν ἐπαισθητὴν ζημίαν,
Συμβούλιον οἱ ναύαρχοι ἀμέσως συγκροτοῦσι,
Καὶ τί νὰ πράξουν κατ' ἐχθροῦ τοιούτου συζητοῦσι.
Πλὴν ἕνας ναύτης Ψαριανὸς ἀπὸ τῆς ναυαρχίδος
Ὑπ' ἀνωτέρας, φαίνεται, ὁδηγηθεὶς φροντίδος,

Προτείνει ἓν πυρπολικὸν ἀφ' οὗ κατασκευάσουν,
Ὅτ' εἰμποροῦν τὸν δράκοντα ἐκεῖνον νὰ δαμάσουν.
Μὲ θαυμασμὸν ἀκούσαντες ἀφ' ἑνὸς ναύτου στόμα
Ὅσα δὲν εἶδον πώποτε, οὐδ' ἤκουσαν ἀκόμα,
Τὴν νίκην ἐκερδήσαμεν, ἐπιφωνοῦν συγχρόνως,
Σ' ἐνίκησεν, Ὀθωμανὲ, εἷς τῶν Ἑλλήνων μόνος.
Ἓν πλοῖον ἔδωκαν εὐθὺς νὰ τὸ κατασκευάσῃ,
Καὶ μ' ὅλα τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ τὸ ἐροδιάσῃ.
Ὁ κεραυνὸς δ' ἑτοιμασθεὶς ἐρρίφθη παρ' Ὑδραίων,
Ἀλλ' ἐκτραπεὶς, δὲν ἔλαβε τὸ τέλος τὸ εὐκαιρον.
Ἄλλος εὐθὺς ἑτοιμασθεὶς ἐβλήθη παρ' ἑτέρου,
Υἱοῦ γενναίου τῶν Ψαρῶν, δελφῖνος ταχυτέρου.
Ἐπιτυγχάνει τοῦ σκοποῦ· μία τοιαύτη ὕλη
Ἀπὸ Ὁμήρου ἔπρεπε νὰ ὑμνηθῇ τὰ χείλη!
Ὁπότε τὸ ἡφαίστειον προσῆλθε νὰ ἐγγίσῃ,
Ὅλα τὰ στόματ' ἄνοιξε νὰ τὸ καταρροφήσῃ·
Ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ τὸν ἥφαιστον ῥοφᾷ χωρὶς νὰ θέλῃ.
Εὐθὺς ἀστράπτει καὶ βροντᾷ καὶ γίνεται νεφέλη.
Ναί· ὡς νεφέλη σύστοιμον ὑψοῦται πρὸς τὰ νέφη,
Καὶ διαχύνετ' εἰς βροχὴν καὶ πάλιν ἐπιστρέφει.
Ἀλλ' ὄχι ὕδατος βροχὴν· βαόντων κανονίων,
Ἀνθρώπων, ξύλων, μηχανῶν, σιδήρων καὶ ἱστίων.
Ὦ, εὖγε, Παπανικολῆ! υἱὲ τῆς νίκης πρῶτε·
Βρονταὶ καὶ πῦρ σ' ἀκολουθοῦν πιστοί σου στρατιῶται,
Καὶ ὅταν εἰς τὴν θάλατσαν ἡ ὄψις σου προκύπτῃ,
Εἷς στόλος σπᾷ τὴν ἄγκυραν καὶ τὴν σημαίαν ῥίπτει.
Ἕνας λοιπὸν ἐνίκησε μὲ τέχνην καὶ σοφίαν
Ὅτι εἰς ὅλους ἔφερε σχεδὸν ἀπελπισίαν.
Πλὴν πόσους ἄλλους ἥρωας πλανᾷ ἡ ἐμπορία!
Καὶ πόσους νόας ὑψηλοὺς κρατεῖ ἡ γεωργία!
Πετῶσα τότε πανταχοῦ ἀστραπηδὸν ἡ φήμη,
Πολύφθογγος τοὺς νικητὰς τοῦ στόλου ἐπευφήμει·

Τὴν νίκην των ἀνύψονεν ὑπὲρ τὴν κατὰ Τρώων,
Οὓς ἄλλοτε ἠφάνισαν αἱ χεῖρες τῶν ἡρώων·
Τὸν δ' Ἰωάννην, εὑρετὴν τοῦ νέου ἡφαιστείου,
Ὑπὲρ τὸν κατασκευαστὴν τοῦ ἵππου τοῦ Δουρείου.
Εὐθὺς ὁ τρόμος ἔχυσε τὴν σκοτεινὴν ἀχλύν του,
Ἥτις ὑπάγει τοὺς δειλοὺς εἰς τὴν ὑποταγήν του.
Ἕνας φρικτότατος παλμὸς, ὁ γόνος τῆς δειλίας,
Εἰς ὅλας ἐνερίζωσε τὰς Τουρκικὰς καρδίας.
Ὁ στόλος των προεξελθὼν, ἵνα καταποντίσῃ
Ὁπόσα πλοῖα ἐχθρικὰ ἐμπρός του ἀπαντήσῃ,
Γεμάτος τότε ἐντροπῆς, φεύγων τὸν ὀλεθρόν του,
Ἐκ τοῦ Γυμνοῦ ἀπέπλευσεν ἐντὸς τοῦ Ἑλλησπόντου.
Μόλις δ' αὐτὸς διέφυγε, καὶ φθάνει τῶν Ἑλλήνων
Ὁ στόλος θριαμβευτικὸς ἐκεῖ ζητῶν ἐκεῖνον.
Καθὼς ὁπόταν ἀετὸς ὁρμῶν ἐπὶ τὴν λείαν,
Ἀποτυχὼν, μετέωρος στέκ' εἰς ἀκινησίαν·
Ὁμοίως τότ' ἐζύγιζεν ὁ στόλος τῶν Ἑλλήνων,
Πότε ἐμπρὸς εἰς δίωξιν, πότε ὀπίσω κλίνων.
Ἀλλ' αἰφνιδίως εἴδησις ἐλθοῦσα ἀπευκταία,
Εἰς σχέδια μετέβριψε τὸν στόλον ἄλλα νέα.
Ὁ βάρβαρος ἀποτυχὼν εἰς τὴν ἐκδίκησίν του,
Εἰς τὰς ἰδίας σάρκας του ἐκχύνει τὴν χολήν του.
Ὅθεν ὁ ἄγριος στρατὸς ἐκεῖνος τῆς Ἀσίας,
Μὴ δυνηθεὶς νὰ πράξῃ τι κατὰ τῆς ἀνταρσίας,
Τὸ χαῦνον τρέπει ξίφος του, ὦ τῆς ἀπανθρωπίας!
Κατὰ τῶν ὑπηκόων του, κατοίκων τῆς Ἀσίας.
Ὕβρεις παντοῦ ἀνόσιαι, παντοῦ αἰχμαλωσίαι,
Παντοῦ σφαγαὶ ἀπάνθρωποι καὶ αἱματοχυσίαι!
Ἐδῶ πατέρα σφάζοντες, ἐκεῖ τὰ τέκν' ἁρπάζουν,
Τοῦ φονευθέντος παρεκεῖ τὴν σύζυγιν βιάζουν,
Αὐτῶν δὲ τὰς οἰκτρὰς φωνὰς, τὰς οἰμωγὰς, τοὺς πόνους
Διελαλοῦσεν ἡ ἠχὼ μὲ ἀπαισίους τόνους.

Ὁ κλῆρος ἤδη ἔπιπτεν ἐπὶ τῶν παναθλίων
Κατοίκων τῶν Κυδωνιῶν καὶ τῶν Μοσχονησίων.
Ἐν γένει ἠφανίζοντο εὐθὺς ἀναμφιβόλως,
Ἐὰν δὲν τοὺς διέσωζεν ὁ τῶν Ἑλλήνων στόλος.
Ἐνῷ δ' ἀκόμη ἔτρεμον αὐτοὶ ν' ἀποφασίσουν,
Ἂν πρέπει τὴν πατρίδα των χάριν ζωῆς ν' ἀφήσουν,
Ἐξαίφνης φθάνουν οἱ ἐχθροὶ ἐκεῖ βοηδρομοῦντες,
Σ τὴν μίαν χεῖρα μάχαιραν, ς τὴν ἄλλην πῦρ κρατοῦντες.
Ὡς λύκος ὁ αἱμοχαρὴς, ὅταν ἀποτυγχάνῃ
Τῆς ἐκφυγούσης θήρας του, τὰ ἴχνη της δαγκάνει.
Ὡσαύτως πᾶς Ὀθωμανὸς εἰς τὴν ἀποτυχίαν,
Τοῦ ἐκφυγόντος ἔκαιε σφαγίου τὴν οἰκίαν.
Οἱ θλιβεροὶ δὲ κάτοικοι μακρόθεν ἐκ τῶν πλοίων
Μὲ ὄμματ' ἀτενίζοντες πλήρη πικρῶν δακρύων·
« Πατρίδες, οἶκοι φίλτατοι, ναοὶ τῆς πίστεώς μας,
» Σεῖς μὲν κατετεφρώθητε, ἐδῶν, ἤδ' ἐμπρός μας,
» Ἡμᾶς δὲ ποία θλιβερὰ πληγὴ μᾶς περιμένει,
» Καὶ ποῦ ὁ τάφος πέπρωται τοῦ καθενὸς νὰ γένῃ!
» Ἄ! κρεῖττον, ἂν ἐκείμεθα πυρίκαυστοι μαζῆ σας,
» Κ' ἐσκέπαζε τὴν κόνιν μας ἡ κόνις ἡ σεπτή σας,
» Παρὰ τῆς τύχης παίγνια, χωρὶς σκιὰν ἐλπίδος,
» Ἐδῶ κ' ἐκεῖ νὰ τρέχωμεν, στερούμενοι πατρίδος. »
Ὄχι, εὐθὺς ἐφώναξαν οἱ Ψαριανοὶ εἰπόντες,
Ὅσ' ἤκουσαν τοὺς θλιβεροὺς λόγους αὐτῶν τυχόντες.
» Ὄχι, λαὲ ὀμόθρησκε! μὴ χάνῃς τὴν ἐλπίδα.
» Πᾶσα διὰ τοὺς Ἕλληνας εἶν' ἡ Ἑλλὰς πατρίδα.
» Ὅπου ποτὲ σεῖς, ἀδελφοὶ, ἐλθόντες ἂν σταθῆτε,
» Ἐκεῖ πατρίδα ἔχετε, καὶ μὴν ἀνησυχῆτε.
» Τέλος ἰδοὺ ἡ νῆσός μας, ἥτις σᾶς περιμένει,
» Σ τὰ βάθη τοῦ ὁρίζοντος ἀρχίζει νὰ προβαίνῃ.
» Αὐτὴ σᾶς ὑποδέχεται μετ' ἄκρας προθυμίας,
» Κ' ἀρήσατε τὰς οἰμωγὰς κ' ἐλεεινολογίας. »

Ἐν τούτοις αὖραι δροσεραὶ πεμφθεῖσαι παρ' Αἰόλου,
Εὐνοϊκῶς ἠπλώθησαν ἐπὶ τοῦ στόλου ὅλου,
Ὁποὺ ἐς τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν μετὰ μικρὸν ἀράζει,
Κ' ἐκεῖ τοὺς ἐπιβάτας του εὐθὺς ἀποβιβάζει.
Οἱ Ψαριανοὶ ἐδέχθησαν αὐτοὺς μὲ προθυμίαν,
Εἰς ὅλους ἐπιδείξαντες πολλὴν φιλανθρωπίαν,
Ὥστ' ἐλησμόνησαν εὐθὺς τὰς θλιβερὰς ἐννοίας,
Ὅσαι ὡς γύπες ἔτρωγον τὰς μαύρας των καρδίας.
Ἡ πρὸ καιροῦ ἐξόριστος σὺν τῇ ἐλευθερίᾳ
Ἐκ τῶν ἀρχαίων της ναῶν σεπτὴ φιλοξενία,
Ἤδη μ' αὐτὴν εἰς τῶν Ψαρῶν τὴν νῆσον κατελθοῦσα,
Ἐράνη ὅλην εἰς ναὸν αὐτὴν μεταβαλοῦσα.
Ἐκεῖ λοιπὸν συνέτρεχον ἐκ διαφόρων τόπων,
Νὰ εὕρουν τοῦ πορίζεσθαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν τὸν τρόπον.
Οὕτως, ὁπότε ἔτυχε νὰ ἐγερθῇ ἡ Χίος,
Κ' ἔπειτ' ἀπὸ δ χόνοιαν νὰ πέσῃ ὀλεθρίως,
Ἡ νῆσος αὐτὴ ἥρπασεν, ὡς ἀπὸ λύκου στόμα
Πολλάκις σώζει ὁ ποιμὴν τὸ ἔτι πνέον βρῶμα,
Ἀπὸ τὰ αἱματοβαφῆ σπαθιὰ τῶν πολεμίων
Ὅλους τοὺς ἐπιζήσαντας τῶν φιλορούσων Χίων.
Αὐτὴ συγχρόνως ἔστειλεν εὐθὺς τοὺς κεραυνούς της,
Νὰ κατακαύσουν ἀφειδῶς τοὺς ἀγενεῖς ἐχθρούς της,
Οἵτινες δόντες ἔνορκον ἀσφάλειαν ἐς τοὺς Χίους,
Κατόπιν τοὺς ἐφόνευσαν ἀόπλους καὶ δεσμίους.
Ἡ δ' ἐπιόρκων ἔκδικος θεότης δὲν βραδύνει,
Ἀλλὰ τὸν λεοντόθυμον Κανάρην διευθύνει,
Νὰ πλεύσῃ ἐνθορρύνασα εἰς τῶν ἐχθρῶν τὸν στόλον,
Νὰ καύσῃ ἐν μιᾷ νυκτὶ τοὺς δολεροὺς μὲ δόλον.
Ἀφοῦ τῆς ζοφερᾶς νυκτὸς τὸ πέπλον ἐξηπλώθη,
Κ' ἡ φρίκη, ἐπακόλουθος τοῦ σκότους, διεδόθη·
Ὅτε ὁ ὕπνος, ἀμοιβὴ τῶν τῆς ἡμέρας κόπων,
Αὐσιμελὴς τὰ βλέφαρα καλύπτει τῶν ἀνθρώπων·

Τότε, Κανάρη, ἄγρυπνος μὲ τὸ ἡφαίστειόν σου,
ἐν μέσῳ πλεύσας πάραυτα τοῦ στόλου τῶν ἐχθρῶν σου,
Ἔκαμες ὁλοκαύτωμα 'ς τὴν ἱερὰν πατρίδα
Τὸν δολοπλόκον Ναύαρχον κ' ὅλην τὴν ναυαρχίδα.
Ὡς δ' ἅταν κεραυνὸς πεσὼν ποιμένα πυρπολήσῃ,
Καὶ ὀρφανὰ τὰ ποίμνια ἡ φρίκη τὰ σκορπίσῃ,
Ὁρμᾷ ὁ λύκος παρευθὺς ἐν μέσῳ των ν' ἁρπάσῃ
Ὅ,τι τυχὸν ἀπὸ αὐτὰ ἐν τῇ φυγῇ προφθάσῃ·
Ὡσαύτως εἰς τὴν φοβερὰν, φρικτὴν ἐκείνην ὥραν,
Καθ' ἣν τὸ μέγα δίκροτον φλεχθὲν ἀπὸ τὴν πρῶραν,
Τὴν νύκτα μετεμόρφωσεν εἰς λάμπουσαν ἡμέραν,
Κ' ἐτάραξε τὴν θάλασσαν, τὴν γῆν, τὴν ἀτμοσφαίραν,
Ἐντὸς τοῦ στόλου ὥρμησε πυρπολιστὴς Ὑδραῖος,
Ἀλλ' ὅμως τὸ ἡφαίστειον κατέπαυσε ματαίως.
Εἰς μόνους τοὺς ἀγχίνους υἱοὺς Ψαρῶν ἐδόθη
Νὰ πυρπολῶσι τοὺς ἐχθρούς· καὶ τοῦτο ἐδηλώθη.
Καθὼς μετ' οὐ πολὺν καιρὸν καὶ ἄλλην ναυαρχίδα
Ἔθυσεν ὁλοκαύτωμα 'ς τὴν φίλην του πατρίδα
Καὶ πάλιν ὁ Κανάρης μας πλησίον τῆς Τρωάδος,
Ἦν πέρ ποτε κατέσκαψαν οἱ παῖδες τῆς Ἑλλάδος,
Ὡς Ἡρακλῆς, τὸ δεύτερον τῶν ἄθλων του ἀθλήσας,
Καὶ τὰ πεσόντα τρόπαια τῶν πάλαι ἀναστήσας.

Αὐταὶ καὶ ἄλλαι τῶν Ψαρῶν λαμπραὶ ἐπιτυχίαι,
Δι' ἃς κατεπτοήθησαν τῶν Τούρκων αἱ καρδίαι,
Λύται, ὦ πένθος! ἤγγισαν, πικρὰ τὴν ὀλεθρίαν
Τῶν μόνων ἀντιζήλων των Ὑδραίων φιλαυτίαν.
Πλέον δὲν ὑποφέρουσιν αὐτοὶ ν' ἀκροασθῶσι,
Πῶς οἱ γενναῖοι Ψαριανοὶ παντοῦ λαμπρῶς νικῶσι,
Ἀλλ' οὔτε θέλει νὰ ἰδῇ τὸν Ψαριανὸν Ὑδραῖος.
Ὡς καὶ αὐτὴν βδελύττεται τὴν θέαν του Βαρέως.
Τὸν θεωρεῖ ὡς ἅρπαγα τῆς ὑπολήψεώς του,
Διότι ἀνεδείχθηκεν ἐπιτυχέστερός του.

Ὅστις ἀπὸ τὸ ἔκτρωμα τοῦ φθόνου πολεμεῖται,
Ἀνάγκ' εἰς τὸ εὐτύχημα τῶν ἄλλων νὰ λυπῆται.
Οἱ Ψαριανοὶ δὲ βλέποντες τὸ πνεῦμα τῶν Ὑδραίων,
Τοὺς ἐθεώρουν τοῦ λοιποῦ μὲ τρόπον ἀριστοκρατικόν.
Ἐντεῦθεν ἡ διχόνοια ταχέως ἐγεννήθη,
Κ' εἰς ἑκατέρων τὰς ψυχὰς φθοροποιῶς κύξηθη.
Ἀληθινὰ δὲν ἤρχησεν ἡ ἀλληλομαχία,
Πλὴν δὲν ὑπῆρχεν εἰς αὐτοὺς ἡ πρὶν ἐπιμαχία.
Χρείας τυχούσης, βοηθὸς δὲν ἔπλεεν Ὑδραῖος,
Ὡς πρότεραν, εἰς τὰ Ψαρὰ προθύμως καὶ ταχέως.
Ἀλλ' οὔτε πάλιν Ψαριανὸς ἔμελλε νὰ ἐκπλεύσῃ,
Ἡ Ὑδρα ἂν συνέπιπτε ποτὲ νὰ κινδυνεύσῃ,
Ὡς πρότερον αὐτόκλητος ἐξέπλευσε ταχέως,
Νὰ βοηθήσῃ, ἂν τυχὸν τὸν χρειασθῇ, γενναίως,
Ὅτε τὴν Ὑδραν ὁ ἐχθρὸς καὶ Πέτσας παραπλέων,
Ἔρριπτε βλέμματ' ἄγρια, ὡς πρὸς τὴν χαίτην λέων.
Ἑκάτερος δὲ μάλιστα ἐνόμιζ' εὐτυχίαν,
Ἂν τοῦ ἑτέρου συμφορὰν ἐμάνθανε καμμίαν.
Ὦ εὐτυχία δυστυχής, ἀλόγως ποθουμένη,
Εἰς δυστυχίας ἀδελφῶν ἐποικοδομουμένη!
Ὦ ἄνθρωποι ταλαίπωροι, τυφλοὶ ἀπὸ τὰ πάθη,
Ὡς πότε ὑποπίπτετε εἰς ἀπωλείας λάθη!
Ὡς πότε ἡ διχόνοια 'ς τὸ βάθος τῶν ψυχῶν σας,
Τὸν ἄφευκτον καὶ θλιβερὸν θὰ φέρῃ ὄλεθρόν σας,
Καθὼς ποτε ἐπέφερε τὸν ὄλεθρον ἐκείνων
Τῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς γῆς εὐεργετῶν Ἑλλήνων;
Οἱ Ἕλληνες, τοῦ Ἄρεως τὰ τέκνα τὰ ἀνδρεῖα,
Τὰ εἰς τοὺς κρότους τῶν μαχῶν ἀδάμαστα θηρία,
Οἵτινες ἐξουδένισαν τὰ ὅπλα τῆς Ἀσίας,
Ν' ἀνθέξουν δὲν εἰμπόρεσαν ἐμπρὸς τῆς διχονοίας.
Ἐκείνη, μᾶλλον ἰσχυρὰ τῶν Περσικῶν ἁρμάτων,
Ἐκείνη, φεῦ! ἐχάλκευσε τὰ σιδηρᾶ δεσμά των.

Μόλις δὲ σεῖς οἱ γνήσιοι ἀπόγονοι ἐκείνων
Ἐνδόξως τὰ συντρίβετε διὰ πολλῶν κινδύνων,
Καὶ πάλιν ἔριδας πικράς, καὶ πάλιν διχονοίας!
Ὁμογνωμεῖτε, Ἕλληνες! φεύγετε τὰς φατρίας!
Ὁ δολοπλόκος τύραννος μανθάνει τελευταῖον
Τὰ μεταξὺ τῶν Ψαριανῶν συμβάντα καὶ Ὑδραίων.
Εὐθὺς τὰ κατὰ μέτωπον θολὰ καὶ μαῦρα νέφη,
Ὁπόσα ὁ ἀπελπισμὸς γεννᾷ καὶ ὑποτρέφει,
Ὅλα τὰ διεσκέδασεν ἠὼς ἡ τῆς ἐλπίδος,
Ἐξαίφνης ἀνατείλασα ὑπὲρ τῆς τυραννίδος.
Ἡ τοῦ τυράννου δὲ χαρὰ συγχρόνως διεχύθη
Εἰς ὅλα τῶν Ὀθωμανῶν τ' ἀπηλπισμένα πλήθη.
Τὴν εἴδησιν αὐθημερὸν λαμπρῶς πανηγυρίζουν,
Καὶ καθ' Ἑλλήνων ἄρευκτον τὸν θρίαμβον ἐλπίζουν.
« Αὐτοί, οἱ Τοῦρκοι ἔλεγον, καθὸ διηρημένοι,
» Χωρὶς νὰ τοὺς νικήσῃ τις, ὑπάρχουν νικημένοι.
» Δεῦτε λοιπὸν ἂς δράμωμεν κατὰ τῶν ἀντιθρήσκων,
» Κ' ἐμπρός μας ἕκαστος αὐτῶν θὰ πέσῃ ἀποθνήσκων.
» Δεῦτε κοινῶς ὁρμήσωμεν μὲ μανιῶδες βλέμμα,
» Ν' ἀντεκδικήσωμεν σκληρῶς τὸ αἷμα μὲ τὸ αἷμα.
» Δεῦτε νὰ τοὺς πληρώσωμεν δι' ὅσας ὀλεθρίας
» Εἰς τοὺς ναούς μας ἔπραξαν ἐκεῖνοι ἀτιμίας.
» Κἀνένα μὴν ἀφήσωμεν Χριστιανὸν νὰ ζήσῃ.
» Τὸ γένος τοῦτο ἔπρεπεν ἀπὸ πολλῆς νὰ σβύσῃ.
» Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπέζησε δι' οἶκτον ἐδικόν μας,
» Ἂς γίνῃ τώρα παίγνιον τῶν κοπτερῶν ξιφῶν μας.
» Καὶ πρῶτον κατὰ Ψαριανῶν εὐθὺς ἂς κινηθῶμεν,
» Ἀφοῦ καὶ πρώτους καθ' ὁδὸν ἐκείνους ἀπαντῶμεν.
» Ἂν ἅπαξ εὐτυχήσωμεν αὐτοὶ νὰ νικηθῶσιν,
» Εὐκόλως τότε οἱ λοιποὶ θὰ ἐξολοθρευθῶσιν.
» Ὁ φόβος, ὅτι θὰ χαθῇ, ἀνίσως πολεμήσῃ,
» Καὶ ἡ ἐλπὶς, ὅτι θὰ ζῇ, ἀνίσως προσκυνήσῃ,

» Θέλουν διάσει ἕκαστον νὰ κλίνῃ τὸν λαιμόν του,
» Νὰ εὕρῃ ὄχι τὴν ζωὴν, ἀλλὰ τὸν θάνατόν του.
» Τὸ θέλει τὸ συμφέρον μας, τὸ ἀπαιτ' ἡ τιμή μας,
» Καὶ οἱ σφαγέντες παρ' αὐτῶν ἀδίκως ἀδελφοί μας.
» Ἀλλέως δὲν μᾶς ἔχουσι ποσῶς ὁμογενεῖς των,
» Μᾶς θεωροῦν ὁμόφρονας μὲ τοὺς σκληροὺς φονεῖς των.
» Δεῦτε λοιπὸν ἂς δράμωμεν κατὰ τῆς ἀπιστίας —
» Μᾶς βοηθεῖ κι' ὁ ὕψιστος, ἐχθρὸς τῆς ἀσεβείας! »
Αὐτὰ ἐλάλει ὁ λαός· ὁ τύραννος δ' ὁμοίως
Ἐπιψηφίσας τὰ αὐτὰ, ὁπλίζεται ἀγρίως.
Ἡ φήμη πλὴν ταχύπτερος εἰς τὰ Ψαρὰ προφθάνει,
Καὶ τῶν κατοίκων ἕκαστος τὰ τρέχοντα μανθάνει·
Ἡ χρεία μὲ στεντώρειον φωνὴν ἐδημηγόρουσεν,
Κ' εἰς τὴν φωνήν της τῶν Ψαρῶν ἡ νῆσος ἀντηχοῦσεν,
Ὅτι τὰ πάθη ἔπρεπε προσωρινῶς ν' ἀρήσουν,
Καὶ μὲ τοὺς ἀντιζήλους των Ὑδραίους ν' ἀγαπήσουν.
Ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ οἱ Ψαριανοὶ, ὡς ἔρασταὶ τῆς λείας,
Ν' ἀπογυμνώσουν ἔπλευσαν τὰς ἄκρας τῆς Ἀσίας,
Ὡς δέρας ἄλλο τι χρυσοῦν ν' ἁρπάξουν κινηθέντες,
Τὸ ἔργον τῶν Ἀργοναυτῶν ἀκαίρως μιμηθέντες.
Ἐκείνη δὲ ἡ φοβερὰ τοῦ στόλου θεωρία,
Καὶ ἡ φρικώδης τῶν Ψαρῶν παντοῦ ἐπωνυμία
Τοσοῦτον κατεξέπληξαν τοὺς εἰς τὰς παραλίας,
Ὥστ' ἔφευγον ἀφίνοντες τοὺς οἴκους των ὡς λείας.
Ὁμοίως κάπτωρ διωχθεὶς ἀπὸ τὸν θηρευτήν του,
Ἀφίνει μέρος ἑαυτοῦ καὶ σώζει τὴν ζωήν του.
Τὸ δρέπανον τῆς ἁρπαγῆς καὶ τῆς λεηλασίας
Θερίζει τότ' ἐπικερδῶς τὰς ἄκρας τῆς Ἀσίας.
Ὁ ἥραιστος δ' ἀκολουθῶν, αὐτὰς κατατεφρόνει,
Καὶ νέφη, νίκην Ψαριανῶν ἀγγέλλοντα, ὑψόνει.
Οἱ ἀλαζόνες κάτοικοι μόνον τοῦ Σανταρλίου,
Συναθροισθέντες ἅπαντες ἐν μέσῳ τοῦ φρουρίου,

Ν' ἀνθέξουν ἀπετόλμησαν κατὰ τῶν ἐπελθόντων,
Ἀλλ' ἐν ῥοπῇ κατέπεσαν νεκροὶ πρὸ τῶν ποδῶν των,
Κ' ἡ πόλις μὲ τὸ φρούριον εὐθὺς ἐπυρπολήθη,
Ἀφοῦ ἀπὸ τοὺς νικητὰς ἐλαφυραγωγήθη.

Ἐνῷ πλὴν εἰς τὰς φίλας των ἐπέστρεφον οἰκίας,
Στεφάνους νίκης φέροντες καὶ πολυχρύσους λείας,
Προστρέξαντες εἰς τὴν αὐλὴν οἱ Τοῦρκοι τῆς Ἀσίας,
Τὰ πάθη των ἀνέφερον μὲ τόσας θρηνωδίας,
Ὥστε λυσσῶν ὁ τύραννος, ὁ φύσει θηριώδης,
Ἐξηγριώθη παντελῶς· κατέστη μανιώδης.
Ἄνω καὶ κάτω ἔτρεχε, καὶ τοὺς ἐκεῖ τυχόντας,
Ὡς Ψαριανοὺς κατέσφαξε, καί τοι οἰκείους ὄντας.
Μετέπειτα δὲ συνελθών, ὡς ἐξ ἐπιλήψίας,
Τοὺς φονευμένους ἔβλεπεν ἐκεῖ μετ' ἀπορίας,
Κ' ἠρώτα ἄλλους δι' αὐτὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν του.
Ἰδέτε, ἔθνη μακρυνά, τὸν μανικὸν θυμόν του!
Τοιοῦτος ἄρα ἦρμοζε λαοὺς νὰ διοικήσῃ,
Ἢ μὲ ἀλύσσεις σιδηρᾶς ἐν φυλακῇ νὰ ζήσῃ;
Καὶ ἐπειδὴ εὐτύχησαν δι' ἀθεμίτων φόνων
Οἱ βάρβαροί του πρόγονοι σεπτὸν ν' ἁρπάσουν θρόνον,
Ἔπρεπεν ἄρα σήμερον αὐτὸς νὰ βασιλεύῃ,
Καὶ ὅλων τῶν Χριστιανῶν κοινὴ νὰ ἦναι χλεύη,
Ἐνῷ ὡς φῶς οὐράνιον, τὸ φῶς τῆς εὐνομίας
Φωτίζει τὰς τῆς εὐκλεοῦς Εὐρώπης ἐπαρχίας;
Εὐρώπη! ἂν ἐξέχασες τὰς πρὸς ἀφανισμόν σου
Συχνὰς αὐτῶν ἐπιδρομὰς καθ' ὅλων τῶν λαῶν σου,
Στρέψε, ἰδὲ τὰ ἴχνη των ἐμμένοντα ἐντός σου,
Μαύρας κηλίδας τοῦ λαμπροῦ κ' εὐκόσμου σώματός σου,
Ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος νὰ δείξῃς, ἂν θελήσῃς,
Ὅτι ζητοῦσα σεαυτὴν νὰ ἱκανοποιήσῃς,
Καὶ τὴν Ἑλλάδα ἐν καιρῷ συντρέχεις εὐγνωμόνως,
Δύω μεγάλα δίκαια πληρόνουσα συγχρόνως!

Ἓν ἔτος διετέλεσεν αὐτὴ ἡ ὁλεθρία
Κατὰ Ψαρῶν τοῦ ἀπηνοῦς Μαχμούτ ἑτοιμασία,
Καθ' ὃ συχνὰ εἰς τὰ Ψαρὰ περὶ αὐτῆς εἰδήσεις,
Καὶ εἰς τῆς Ὕδρας τοὺς υἱοὺς ἐφέροντο ἐπίσης.
Ἀλλ' οὗτοι μὲν ἀτρόμητοι, πρὸς δὲ μνησικακοῦντες,
Ὅτι τοὺς παραστάτας των ἀπέκλεισαν μισοῦντες,
Δὲν κλίνουν, οὐδὲ δέχονται πρὸς ὥραν νὰ ζητήτουν
Τῆς Ὕδρας τὴν βοήθειαν, κἂν ἔμελλαν νὰ σβύσουν·
Οἱ δὲ παθοκρατούμενοι, βοήθειαν δὲν στέλλουν,
Ἀλλὰ τὴν πτῶσιν τῶν Ψαρῶν καὶ θέλουν καὶ δὲν θέλουν,
Ἐφ' ᾧ αὐτὸ ἀντίκειται σαφῶς 'ς τὴν ὕπαρξίν των,
Κ' ἡ μία πτῶσις ἀπειλεῖ τὴν πτῶσιν τὴν δικήν των!
Ἄ! Ἕλληνες, ἂν θέλετε ζωὴν ἐλευθερίας,
Πρῶτον ἀπολυτρώθητε τῆς τῶν παθῶν δουλείας,
Καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἂν θέλετε νὰ καταπολεμῆτε,
Ἀνάγκη πρῶτον νικηταὶ ὑμῶν ν' ἀναρχνῆτε.
Ἀλλέως, ἄ! μὴ γένοιτο! τὸ αἷμά μου παγόνει,
Ἡ φρίκ' εἰς τὸν ἐγκέφαλον τὴν ἔννοιαν νεκρόνει.
Ἀλλέως, ὑποτίπτετε εἰς χάος ἀπωλείας,
Καὶ πολυοδυνώτερον τῆς πρώτης σας δουλείας.

Ἐν τέλει πολυάριθμος ἐκ διαφόρων πλοίων,
Φέρων τὸν αἱματόδιψον στρατὸν τῶν πολεμίων,
Ὁ στόλος ἤδη ἄραξεν ἐγγὺς τῆς Μιτυλήνης,
Ὀθωμανοὺς ἐθέλοντὰς νὰ λάβῃ κ' ἐξ ἐκείνης.
Ὅμως ὁ Καπετάνπασας μ' ὅλην τὴν δύναμίν του,
Διττάζων μὴ δὲν ἀποβῇ τὸ ἔργον κατ' εὐχήν του,
Καὶ πέτῃ θῦμα θλιβερὸν τοῦ ξίφους τῶν δημίων,
Ἐζήτησε ν' ἀγορασθῇ ἡ νῆσος μὲ χρυσίον,
Καὶ ἕνα Γάλλον ἔστειλε νὰ τὸ διενεργήσῃ,
Ἂν δυνηθῇ τοὺς τῶν Ψαρῶν υἱοὺς νὰ καταπείσῃ·

Ἡ φήμη περιτρέχουσα, τὸ πᾶν διελαλοῦσεν·
Ἡ χρεία ἕνωσιν Ψαρῶν καὶ Ὕδρας ἀπαιτοῦσεν,

Αὐτοὶ δ' ἀπὸ τὰ πάθη των ἀκόμη μεθυσμένοι,
Πεισματωδῶς ἐπέμενον ἀσπόνδως μερισμένοι,
Ἂν καὶ καθεὶς ἐγνώριζε, πῶς ἔπρεπε ν' ἀφήσουν
Προσωρινῶς τὰ πάθη των καὶ νὰ ὁμονοήσουν.
Τοιοῦτ' εἶν' οἱ Ἕλληνες· τὰ πρέποντα γνωρίζουν,
Ἀλλ' ὅμως νὰ τὰ πράξωσι τελείως δὲν φροντίζουν.
Ὅθεν οἱ μὲν ἐξέπλευσαν, ἐλπίζοντες νὰ φθάσουν
Ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς φθορᾶς τὴν Κάσσον ν' ἀποσπάσουν·
Οἱ δ' ἄλλοι συνηθροίσθησαν κοινῶς νὰ συσκεφθῶσι,
Τίς τρόπος ἦτον σύμφορος νὰ μεταχειρισθῶσι,
Διότι, δημοκρατικῆς οὔσης τῆς πολιτείας,
Ὅλος ὁ δῆμος σκέπτεται, κατεπειγούσης χρείας.

Ἐν μέσῳ δὲ λογοτριβῶν, προτάσεων μυρίων,
Προβαλλομένων ἀπ' αὐτοὺς πολυειδῶν σχεδίων,
Ψηφίζεται ἐν τῇ ξηρᾷ ν' ἀντιπαραταχθῶσι,
Τὸν ἀποβάτοντα ἐχθρὸν ἐκεῖθεν ν' ἀπωθῶσι.
Ἡ ψῆφος, κἂν παράλογος, ἀλλ' ὅμως ἐνεκρίθη,
Ὅλων εὐχαριστήσεως πληρώσασα τὰ στήθη.
Μία φαιδρότης ζωηρὰ ἐξ ὅλων τῶν προσώπων,
Ἐγέλα καὶ ἀπήστραπτε μὲ πάντη νέον τρόπον.

Πρὸς δὲ τὸν Γάλλον, ἄξιον πολίτην τῆς Αὐστρίας,
Ὅστις προτάσεις ἔφθασε νὰ φέρῃ προδοσίας,
Εἷς τῶν γενναίων Ψαριανῶν βλέμμ' ἄγριον τινάζει,
Καὶ ἀπὸ μέρους τοῦ λαοῦ ἐντόνως τὸν προστάζει·
« Ἄνθρωπε, ὅ,τιδήποτε ἂν ἔχῃς ν' ἀναφέρῃς,
» Δὺδὲ κἂν λέξιν πρόσεξε ἐδῶ νὰ μὴ προφέρῃς.
» Ὅταν ὁ λόγος τὴν τιμὴν τῶν ἀκουόντων βλάπτῃ,
» Ὁ λέγων πρέπ' εἰς τῆς σιγῆς τὸν τάφον νὰ τὸν θάπτῃ.
» Πρὸς δὲ τὸν ὅστις σ' ἔπεμψε νὰ μᾶς ἐξαπατήσῃς,
» Εἰπὲ, πῶς οὔτ' ἐδέχθημεν ποσῶς νὰ μᾶς λαλήσῃς.
» Μακρὰν τοῦ νὰ πωλήσωμεν ἡμεῖς πρὸς τοὺς ἐχθρούς μας,
» Τὴν πόλιν μας, τοὺς οἴκους μας, τοὺς ἱεροὺς ναούς μας,

» Νομίζομεν ἀσέβειαν, μεγίστην ἁμαρτίαν
» Καὶ τὸ ν' ἀκούσωμεν ποτὲ τοιαύτην ὁμιλίαν.
» Τὸν βλέπεις τοῦτον τὸν λαὸν, ὅστις, ἐνῷ σὲ βλέπει,
» Εἰς νεῦμα ἓν τῶν βουλευτῶν τὰ βλέμματά του τρέπει ;
» Ἂν παρὰ Γάλλον ἄλλός τις ἐδῶ μετ' ἀναιδείας,
» Νὰ μᾶς προβάλῃ ἤρχετο προτάσεις παρομοίας,
» Μάθε, πῶς μόλις ἔφθανε τὴν γῆν μας νὰ πατήσῃ,
» Καὶ ἤβελεν αὐθόρμητος τὰς σάρκας του ξεσχίσει.
» Ἀλλ' ἐπειδὴ σεβόμεθα τὸ γένος τῆς Γαλλίας,
» Ὡς στολισμένον μ' ἀρετὰς ὑπὲρ πᾶν ἄλλο θείας,
» Ἐκ τούτου καὶ τὸ σφάλμα σου, ὡς Γάλλου, συγχωρεῖται.
» Ὅμως ἐντεῦθεν αὐθωρεὶ νὰ φύγῃς ἀπαιτεῖται.
» Ναὶ, τάχιστ' ἀναχώρησον, νόθε υἱὲ Γαλλίας,
» Ἔμμισθε δοῦλε τῶν σκληρῶν χαλκέων τῆς δουλείας !
» Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὸν πέμψαντα, εἰπὲ μὲ παρρησίαν,
» Πῶς πόλεμος ἀκήρυκτος δὲν δέχεται πρεσβείαν,
» Καὶ πῶς ἡμεῖς τὸν ἴδιον νὰ ἔλθῃ προσδοκῶμεν,
» Ἢ νὰ τὸν καταστρέψωμεν ἢ νὰ καταστραφῶμεν. »
Κατόπιν ἡ Συνέλευσις εὐθέως διελύθη.
Πρὸς τῆς πατρίδος ὁ καθεὶς τὰς χρείας ἐκινήθη.
Ἡ προθυμία τότ' ἐκεῖ ταχύπτερος πετῶσα,
Καὶ πνεῦμα ζωηρότητος εἰς ὅλους ἐμφυσῶσα,
Τοὺς ἔκαμε πρὸς τοῦ σκοποῦ τὰ ἔργα ἀκουράστους,
Ὡς εἰς τὸν ἦχον σάλπιγγος τοὺς ἵππους ἀδαμάστους.
Οὕτω τὸ ἔργον τάχιστα αὐτῶν ἐπεραιώθη,
Ὅλη δ' ἡ νῆσος φοβερῶς παντόθεν ὠχυρώθη.
Ἐδῶ κανονοστάσια, γεμάτα κανονίων,
Ἐκεῖσε ὀχυρώματα στρατιωτῶν ἀνδρείων,
Παρέκει πλοῖα εὔπλοα εἰς τὴν ξηρὰν πλησίον,
Ὅπου ἐλθόντα, ἤραξαν χωρὶς τῶν πηδαλίων.
Ἀλλοῦ φρικτὰ ἡφαίστεια, ἑτοιμασθέντ' ἀφθόνως,
Προσμένουν τὴν ἐμφάνισιν ἐχθρῶν ἀνυπομόνως.

Πολεμεφόδια πολλὰ, τροφίμων ἀφθονία,
Μάλιστα στήθη ἄτρομα, κ' ἠρωϊσμοῦ μανία,
Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἐδειχνον, ὅτι ἡ νῆσος ἦτον
Ἕν φρούριον τῶν φοβερῶν καὶ ἀκαταμαχήτων,
Ὥστε κἀνεὶς δὲν ἤλπιζε ποτὲ νὰ εὐτυχήσουν,
Βέβηλοι πόδες τουρκικοὶ τὴν γῆν της νὰ πατήσουν.
Οὔτε ποτὲ συνέβαινεν, ἐὰν τῆς ὀλεθρίας
Ἡ φλὸξ ἐκεῖ δὲν ἄναπτεν ἐξαίφνης διχονοίας.
Ὡς δ' ἀπὸ νέαν εὐειδῆ ἂν λείψῃ ἡ σεμνότης,
Μένει πολλάκις ἄμοιρος αὐτῆς ἡ ὡραιότης,
Καὶ μ' ὅλα τὰ ὑπέρλαμπρα καὶ θαυμαστά της κάλλη,
Τὸν στέφανον τοῦ ἔρωτος συχνὰ κερδείζει ἄλλη·
Ὁμοίως ἂν ἡ ἱερὰ πνοὴ τῆς ὁμονοίας
Ἀπ' ἔθνος λείψῃ κραταιὸν εἰς κινδυνώδεις χρείας,
Ἡ νίκη τ' ἀποστρέφεται καὶ φεύγει ἀπ' ἐμπρός του,
Καὶ τὸν τῆς νίκης στέφανον κερδείζει ὁ ἐχθρός του.
Ἐνῷ δὲ ὅλ' οἱ Ψαριανοὶ καὶ μέτοικοι τῆς νήσου
Καθωπλισμένοι φοβερῶς καὶ ἄτρομοι ἐζίσου,
Φυλάττοντες τὰς θέσεις των, μ' ἀνυπομονησίαν
Τὴν τοῦ ἐχθροῦ ἐπρόσμενον ἐμφάνισιν ταχεῖαν·
Ἡ δὲ σκληρὰ διχόνοια ἐδῶ κ' ἐκεῖ πετῶσα,
Τ' ὀλέθριον φαρμάκι της διέχυνε φυσῶσα,
Καὶ καθενὸς ἐξήναπτε τῆς φιλαυτίας ζέσιν,
Πῶς ἄλλος νὰ προτιμηθῇ εἰς δεινοτέραν θέσιν,
Ὥστ' ἕκαστος ἐσκόπευε δι' ἄλλον νὰ μὴ σπεύσῃ,
Ἐὰν τυχὸν δὲν δυνηθῇ αὐτὸς ν' ἀντιπαλεύσῃ·
Ἐξαίφνης ὁ τηλέγραφος τὸ σύνθημα ὑψώνει,
Ὅτι ἐφάνη ὁ ἐχθρὸς καὶ πάραυτα σιμώνει.
Οἱ Ψαριανοὶ τὸ σύνθημα τὸ προσφιλὲς ἰδόντες,
Προσμένουσι τὸν ἄσπονδον ἐχθρὸν ἐνθουσιῶντες.
Ἦλθεν, ἐφάνη μὲ ὀκτὼ φρεγάτας του ταχείας.
Τὸν εἶδον ὅλοι πλέοντα ἐγγὺς τῆς παραλίας.

Πλὴν ἦλθε, καθὼς φαίνεται, οὐχὶ νὰ πολεμήσῃ,
Ἀλλὰ τὴν νῆσον νὰ ἰδῇ καὶ νὰ παρατηρήσῃ,
Διότι ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἶχ' αὐθαδιάσει,
Τόσον τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν αὐτὸς νὰ πλησιάσῃ.
Ἤδη δ' ἐκείνην ὁ Πασᾶς ταχέως περιπλεύσας,
Τὰ ἐν θαλάσσῃ καὶ ξηρᾷ καλῶς κατασκοπεύσας,
Ἐπιστραφεὶς ἐφέρετο πρὸς τὰ τῆς Λέσβου μέρη,
Ἔνθα ὁ πνέων ζέφυρος τὴν δύναμίν του φέρει.
Δύω δ' εὐθὺς ἡραίστεια ἐκεῖθεν ἀρεθέντα,
Τὴν αὔριον ἐπέστρεψαν, ματαίως κινηθέντα,
Διότι σχίζουσαι γοργαὶ τὸ ῥεῦμα τῶν ὑδάτων,
Ὅλ' αἱ τριήρεις ἔρυγον τὰ φλέγοντα πλευρά των.
Οἱ Ψαριανοὶ δὲ πρὸ τριῶν μηνῶν ἀποκλεισμένοι,
Κ' εἰς τῆς παιδιᾶς τὴν φρουρὰν καθυποχρεωμένοι,
Ἰδόντες ἀποπλεύσαντα τὸν ἄσπονδον ἐχθρόν των,
Δι' ὃν κλεισμέναι ἔμενον, κατὰ τὸ σχέδιόν των,
Βαρέως ἐλυπήθησαν, καὶ ἠγανακτημένοι,
« Θεὲ τῶν ὄντων, ἔκραξαν, καὶ σὺ, ὦ εἱμαρμένη!
» Ὡς πότε παρατείνετε ἢ τὸν ἀφανισμόν μας,
» Ἢ τὸν κατ' ἀντιθρήσκων μας γενναῖον θρίαμβόν μας;
» Ὁποιαδήποτε ἂν ἦν' ἡ ψῆφος σας ἡ θεία,
» Ἀσμένως ὑποκύπτομεν· ἂς πληρωθῇ ταχεῖα!»
Μόλις παρῆλθεν ἑβδομὰς, ἀφοῦ κατασκοπεύσας
Τὰ πάντα ὁ Τοπάλ-πασας, ἐφάνη ἀποπλεύσας,
Καὶ πάλιν ὁ τηλέγραφος τὸ σύνθημα ὑψόνει,
Ὅτι ὁ στόλος τῶν ἐχθρῶν ὑπέρμετρος σιμόνει.
Ἅμα δὲ οἱ εἰς τὰ Ψαρὰ τὸ σύνθημα ἰδόντες,
Ἀλλήλους ἀντησπάσθησαν ἀπὸ ψυχῆς σκιρτῶντες.
Ἤδη ὁ στόλος τῶν ἐχθρῶν, ἐκ σταθερᾶς γαλήνης,
Ἐν μέτῳ σαλευόμενος Ψαρῶν καὶ Μιτυλήνης,
Ἐραίνετο ὡς κόσμος τις ὀρέων ἀπεράντων,
Ἀπὸ φυτῶν κοσμούμενος λευκῶν καὶ ἀμαράντων.

Ἐξ ὧν τινα ὑψούμενα τὰ σύννεφα νὰ φθάσουν,
Τὰς κορυφὰς των ἤπλοναν, ὡς χεῖρας, νὰ τ' ἁρπάσουν,
Καὶ ἄλλα χαμηλότερα ἐφαίνοντ' ὅτι κύπτουν,
Κ' ὑπὸ τῶν ἄλλων τὰς σκιὰς τὰ σώματά των κρύπτουν.
Ὁ Αἴολος ὑπέρμαχος ἀρχῆθεν τῶν Ἑλλήνων,
Ὡς τότε νὰ ὑπώπτευε κακόν τι κατ' ἐκείνων,
Εἰς τὸν ἀσκόν του ἔκλεισε τὴν τῶν ἀνέμων βίαν,
Κ' ἡ ἀτμοσφαῖρα ἔμενεν εἰς ἄκραν νηνεμίαν.
Ἀλλ' ἂν καὶ εἰς τὰ σχέδια τοῦ στόλου τῆς Τουρκίας
Τὰ πάντα ἐκηρύττοντο μερίδος ἐναντίας,
Συρόμενος κατὰ μικρὸν ἀπὸ βοὴν ταχεῖαν
Ῥευμάτων βοηθητικῶν, χωρὶς ἀνέμου χρείαν
Εἰς τὰ Ψαρὰ κατέπλευσε περὶ δυσμὰς ἡλίου,
Παρασκευὴν τὴν εἰκοστὴν μηνὸς τοῦ Ἰουνίου.
Καὶ μολονότ' ἐγέμισαν πολυαρίθμων πλοίων
Τὰ πρὸς βορέαν τῶν μακρῶν τῆς νήσου παραλίων,
Οἱ Ψαριανοὶ ἀτάραχοι εἰς τὰ προχώματά των,
Πρὸς μάχην παρεσκεύασαν φρικώδη τ' ἅρματά των,
Κ' ἓν μόνον τοὺς ἐφόβιζε, μήπως τυχὸν ἀργήσῃ
Ὁ βάρβαρος τὴν κατ' αὐτῶν ὁρμὴν νὰ παιανίσῃ.
Ἔφθασε τέλος ἡ στιγμὴ, καθ' ἣν ἡ εἱμαρμένη
Νὰ δείξῃ πλέον ἔμελλε τί ἔχει ν' ἀπογένῃ.
Ἐνῷ δὲ τὸ ὀλέθριον τοῦ Ἄρεως σημεῖον
Ὑψώθ' εἰς τὸ Ναυαρχικὸν μὲ κρότους κανονίων,
Ἐνῷ τοὺς εἰς Ξηρόκαμπον κατεπυροβολοῦσαν,
Καὶ τὰ βουνὰ αἱ σφαῖραι των ἀστόχως ἐκτυποῦσαν,
Θανάτου φλόγας χύνοντες οἱ Ψαριανοὶ ἀνδρείως,
Πολλοὺς ἐχθροὺς ἐφόνευον κ' ἐπλήγονον καιρίως.
Καὶ ὅσον πρὸς ἀπόβατιν ἐπέμενον λυσσῶντες,
Τοσοῦτον ἐφονεύοντο ἀθλίως τελευτῶντες,
Ἕως τῆς ζοφερᾶς νυκτὸς ἐπιφανὲν τὸ σκότος,
Νὰ παύσῃ παρεβίασεν ὁ τοῦ πολέμου κρότος.

Ὁ στόλος πρὸς τὸ πέλαγος διεύθυνε τὴν πρῶραν,
Τῆς τοῦ ἡλίου καρτερῶν ἀνατολῆς τὴν ὥραν.
Οἱ δὲ γενναῖοι Ψαριανοὶ ἂν καὶ περιπετοῦσεν
Ὁ ὕπνος, κ' εἰς ἀνάπαυσιν τερπνὴν τοὺς ἐκαλοῦσεν,
Ἀκούραστοι ἐφύλαττον τὰς θέσεις γρηγοροῦντες,
Καὶ ὕπνον καὶ ἀνάπαυσιν νυκτὸς καταφρονοῦντες.
Καθεὶς αὐτῶν παρέμεινεν ἐν ᾗ εὑρέθη τάξει,
Ἐκ φόβου μήπως ὁ ἐχθρὸς τὸ σχέδιον ἀλλάξῃ,
Κ' ἐνῷ εἰς τὸν Ξηρόκαμπον τὸν εἶδον ν' ἀτυχήτῃ,
Εἰς ἄλλην θέσιν ἔξαφνα διὰ νυκτὸς ὁρμήσῃ.
Μόλις δ' ὁ στόλος τὴν αὐγὴν ἀνύψου τὸ σημεῖον,
Καὶ διὰ σάλπιγγος καλῶν τὰς τάξεις τῶν ἀνδρείων,
Ἐν Ξηροκάμπῳ ἔκραζεν ὁ Μαυρογιάννης τότε,
« Ὁ κόσμος ὅλος θεωρεῖ ἡμᾶς, συστρατιῶται !
» Καὶ ἀπὸ τῆς ἀνδρίας μας τὸν κεραυνὸν προσμένει
» Μὲ δόξης νὰ φωτοχυθῇ πυρὰν ἡ Οἰκουμένη.
» Δεῦτε λοιπὸν νικήσωμεν ἢ πέσωμεν ἀνδρείως·
» Τὸ χρέος εἶν' αἰώνιον κ' ἐφήμερος ὁ βίος.
» Ἰδοὺ, ὦ ἄνδρες· τῆς σφαγῆς ἐδόθη τὸ σημεῖον,
» Καὶ ὁ κανονοβολισμὸς ἀντιβοᾷ τῶν πλοίων.
» Ἐμπρὸς λοιπόν· τὰς θέσεις σας προφθάνοντες δρομαῖοι,
» Ἂς ἀναλάβῃ ἕκαστος τὰ ἴδιά του χρέη,
» Καὶ πολεμῶν τὸν θάνατον καθεὶς ἂς προτιμήσῃ,
» Παρὰ τὴν ὄχθην τῶν Ψαρῶν ὁ Τοῦρκος νὰ πατήσῃ. »
Ἡ μάχη πλέον ἤρχησε μ' ἐπιμονὴν τοσαύτην,
Ὥστε δὲν εἶδε τίς ποτε, οὔδ' ἤκουσε τοιαύτην.
Ὁ Μαυρογιάννης συνεχῶς δὲν ἔπαυε μηνύων
Πρὸς τοὺς λοιποὺς ὁπλαρχηγοὺς τὰ περὶ πολεμίων,
Καὶ ἀπαιτῶν βοήθειαν μεγάλην καὶ ταχεῖαν,
Ἵνα τὴν κατεπείγουσαν οἰκονομήσῃ χρείαν.
Ὁ οὐρανὸς εἰς ἔκστασιν καὶ πόνον ἐκινήθη,
Εἰς δὲ τὴν θάλασσαν καὶ γῆν ἡ φρίκη διεχύθη,

Ποῦ ὕπνος ἢ ἀνάπαυσις εἰς ἄνθρωπον ὁρῶντα
Τὸν θάνατον μὲ μελανὰ πτερὰ κυκλοπετῶντα.
Μόλις δὲ ὑπεχρύσωσε τὴν πρόσοψιν τῆς σφαίρας
Ἡ ῥοδοδάκτυλος ἠὼς, ἡ νύμφη τῆς ἡμέρας,
Κ' εὐθὺς εἰς τὸ Ναυαρχικὸν μὲ κρότους κανονίων
Τοῦ ἀνδροφόνου Ἄρεως ὑψώθη τὸ σημεῖον.
Οἱ Τοῦρκοι πλέον ἔξυπνοι, ὁρμῶντες θαῤῥαλέως,
Τὴν πρὸς τὸ φρούριον ὁδὸν ἀνέβαινον ταχέως.
Ὅτε ὁ γέρων Ψαριανὸς τὴν κεφαλὴν κινήσας,
Μεγαλοφώνως ἔκραξε, τοιαῦτα ὁμιλήσας·
« Ῥάδη καὶ Λάμπρε· ἄσπονδοι ἐχθροὶ τῆς τυραννίας,
» Σεῖς οἱ γενναῖοι μάρτυρες πατρίδος καὶ θρησκείας !
» Ἀνδρίζεσθε, ἀνδρίζεσθε κατὰ τῶν πολεμίων.
» Ἰδοὺ ὑψώθη παρ' αὐτῶν τῆς μάχης τὸ σημεῖον.
» Εἶναι ἡ κρίσιμος στιγμὴ, καθ' ἣν ἢ θὰ ταφῶμεν,
» Ἢ δακτυλοδεικτούμενοι εἰς τὸ ἑξῆς θὰ ζῶμεν.
» Τί λέγω ! σεῖς εὑρίσκεσθε κ' οἱ δύω πληγωμένοι.
» Καὶ πρέπει ἀλλ' εἰς τὸ ἑξῆς ἐλπὶς νὰ μᾶς εὐφραίνῃ ;
» Πλὴν ἴσως, ἴσως ὁ θεὸς εὐσπλάγχνως εὐδοκήσῃ,
» Καθὸ θεὸς Χριστιανῶν, νὰ μᾶς ὑπερασπίσῃ.
» Ἂν τοὐναντίον... ἡμεῖς μὲν νικῶμεν φονευμένοι,
» Πλὴν τὰς οἰκογενείας μας τί μέλλον τὰς προσμένει;
» Ἄ, παρὰ δοῦλαι τῶν ἐχθρῶν καὶ ἄτιμοι νὰ ζῶσιν,
» Εἰς τὴν πυριτοφυλακὴν νὰ περισυναχθῶσιν,
» Ὥστε, ὁπόταν φθάσωμεν εἰς τὴν ἀπελπισίαν,
» Καὶ προχωρήσουν οἱ ἐχθροὶ ἐδῶ μ' ἐφόδου βίαν,
» Τότε τὸ πῦρ διαδοθὲν παντοῦ ἀνυπερθέτως,
» Νὰ φθείρῃ ταύτας, τοὺς ἐχθροὺς, κ' ἡμᾶς ἀνεξαιρέτως.»
Ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες τοῦ γέροντος τοὺς λόγους,
Εὐθὺς τοὺς ἐπευφήμησαν οἱ πάντες ὡς εὐλόγους,
Καὶ ἀνετέθη εἰς αὐτοῦ τὸ θάῤῥος ἐπὶ πᾶσι,
Νὰ διαδώσῃ καὶ τὸ πῦρ, ὅταν ἡ ὥρα φθάσῃ.

Μόλις αἱ οἰκογένειαι εἰς τὸν ῥηθέντα τόπον
Μαρτυρικῶς ἐκάθησαν μετὰ θολῶν μετώπων,
Καὶ ἤδη ἐκυμαίνοντο τὰ τῶν ἀπίστων πλήθη,
Καὶ τρόμος καὶ ἀπόγνωσις παντόθεν διεχύθη.
Ἓν πλῆθος ἀναρίθμητον βαρβάρων ὡπλισμένων,
Ἓν πλῆθος, ὡς εἰς θάνατον προπαρεσκευασμένων,
Ἐκάλυψε τὸ ἔδαφος παντὸς τ' ἀκρωτηρίου,
Οὔτινος τ' ἄκρα ἤγγιζον τὰ τείχη τοῦ φρουρίου.
Καὶ ὅμως ἕκαστος ἐκεῖ τῶν πολιορκουμένων,
Ἀτάραχος ἐνέμενε, μ' ἀπόφασιν προσμένων,
Ἵν' ἀπωθήτῃ τοὺς ἐχθροὺς, ὁσάκις ἐφορμήσουν,
Ἢ μετ' ἐκείνων νὰ καῇ, ἀνίσως εἰσπηδήσουν.
Ὅστις ὑπ' ὄψιν ἔλαβε ποτὲ τὸν θάνατόν του,
Ἐκεῖνος δὲν ἀναμετρεῖ τὰ πλήθη τῶν ἐχθρῶν του.
Ὅτε δ' οἱ Τοῦρκοι ἔκραξαν, ὅστις τῶν ἔνδον θέλει,
Νὰ διαφύγῃ τὰ πικρὰ τοῦ κεραυνοῦ των βέλη,
Αὐτὸς ἐκεῖθεν ἐξελθὼν εὐθὺς νὰ προσκυνήσῃ·
Ἀλλέως, θέλουν ἅπαντας τοὺς ἔνδον δρεπανίσει·
Κἀνένα δὲν κατέπεισαν ἐμπρός των νὰ ὑπάγῃ,
Ἐκτὸς τοῦ Γκίλμαν, Σάξωνος, ὅστις εὐθὺς ἐσφάγη.
Μετὰ τοιαύτην ἀτεβῆ οἱ βάρβαροι θυσίαν
Ἐπῆλθον εἰς τὸ φρούριον μ' ὁρμὴν πολλὴν καὶ βίαν.
Τοιαύτη δ' ἦτον ἡ ὁρμὴ, ὥστ' ἂν ἐπ' ἀληθείας
Κατὰ Ὀλύμπου ἔπιπτον μετὰ τοσαύτης βίας,
Ἀναντιῤῥήτως ἤθελεν αὐτὸς ὑποχωρήσει,
Τοσαύτην μὴ δυνάμενος ὁρμὴν νὰ ὑποστήσῃ.
Ἀλλὰ τὰ στήθη τὰ σεμνὰ τῶν ἀνδρικῶν Ἑλλήνων
Ὑπῆρχον σταθερώτερα, ὡς φαίνετ, ἀπ' ἐκεῖνον!
Δεκάκις ἔτρεψαν αὐτοὺς εἰς τὴν φυγὴν, δεκάκις,
Καὶ ἔτι ἤθελον τραπῆ οἱ Τοῦρκοι ἀπειράκις,
Ἂν ἄλλοι δὲν εἰσέβαλον, ἐκείνων μαχομένων,
Ἀπὸ τῶν δυτικῶν μερῶν, ὡς μὴ φυλλαττομένων.

Πολλοὶ μὲν Τοῦρκοι ἔπεσαν καὶ Ἕλληνες ὁμοίως,
Πρὶν οἱ ἐχθροὶ τὸ φρούριον πατήσουν αἰφνιδίως,
Κ' ἐξηκολούθουν πίπτοντες, ἐνῷ φρικτὰ ὡρμοῦσαν,
Κ' ἐκεῖνοι ἀκατάσχετοι νεκροὺς τοὺς ἀπωθοῦσαν.
Ἀλλ' ὅτε ἤδη ἔφθασαν ἐντὸς νὰ εἰσορμήσουν,
Καὶ τοὺς γενναίους ὄπισθεν ἐξαίφνης νὰ κτυπήσουν,
Τότε συνέβη τρομερὰ ἡ αἱματοχυσία.
Ὁ πόλεμος ἦτον αὐτὴ ἡ γιγαντομαχία!
Τότε φρικώδης χειμαρρος αἱμάτων μεμιγμένων,
Καὶ Τούρκων καὶ Χριστιανῶν μὴ διακρινομένων,
Φερόμενος ὁρμητικῶς κατὰ τῶν παραλίων,
Συνέσυρε τὰ πτώματα ἐχθρῶν καὶ ἐγχωρίων.
Ὁ Κύκλωψ Ῥάδης ἐφορμῶν, καὶ μ' ὅλην τὴν πληγήν του,
Ἦτον βαρὺς, ἀκάθεκτος εἰς πᾶσαν προσβολήν του.
Καθεὶς του κτύπος ἔφερε τὸν θάνατον συγχρόνως·
Τὸν ἠκολούθει πανταχοῦ ἡ θραῦσις καὶ ὁ φόνος.
Ἄνω καὶ κάτω ἔτρεχε μὲ θολωμένον ὄμμα,
Καὶ ὅτ' ἐστρέφετο ἁπλῶς, ἐφόνευεν ἀκόμα.
Ὁ ἥρως Λάμπρος δὲ κινῶν ὡς ἀστραπὴν τὸ ξίφος,
Τὰ τείχη περιήρχετο μ' ἀγριωμένον ὕφος,
Ἐκ δεξιῶν κ' ἀριστερῶν κτυπῶν καὶ κατασφάζων,
Τὸν Ἄρην τὸν ἀνίκητον, ἐκεῖνον ὁμοιάζων.
Ἀλλ' ἐπειδὴ φονεύοντα τὰ τῶν Ἑλλήνων ξίφη,
Τελείως δὲν ἐλάττονον τὰ μανιώδη στίφη,
Ὡς ἐπιβοηθούμενα ὑπ' ἄλλων ἐρχομένων,
Καὶ ἐκ τοῦ στόλου συνεχῶς ἀποβιβαζομένων,
Ἐσχάτως ὑπερέβαλε τὸ πλῆθος τὴν ἀνδρίαν.
Κατὰ δ' ἐκείνην τὴν πικρὰν στιγμὴν καὶ ὀλεθρίαν,
Καθ' ἣν ὁ Λάμπρος ἔπεσε καιρίως πληγωμένος,
Κ' ὁ Ῥάδος ἤδη ἔκειτο ὡς Κύκλωψ φονευμένος,
Ἠκούσθη θρῆνος λιγυρὸς παιδίων καὶ παρθένων.
Κ' εὐθὺς ὑπὸ τοῦ γέροντος τὸ πῦρ διαδομένον,

Ἀστράπτει ἤδη φοβερόν· καὶ ἄγρια βροντῆσαν,
Αὐτοὺς ὁμοῦ καὶ φρούριον ἀνέτρεψε μὲ λύσσαν.
. . . . . .
. . . . . .
Οὕτω λοιπὸν οἱ Ψαριανοὶ, ἀνδρεῖοι νὰ νικῶσιν,
Ἀλλ' ἄνανδροι τὰ πάθη των νὰ καταπολεμῶσιν,
Ἤδη θρηνοῦν ἀνωφελῶς τὰς πατρικὰς ἑστίας,
Ἀνάλωμα γενόμενοι φρικτὸν τῆς δυχονοίας!
Ἄνθρωποι, ὅσ' ὑπόκεισθε εἰς αἱμοβόρα πάθη,
Ἰδέτ' εἰς ποῖα φοβερὰ σᾶς ἐφελκύουν λάθη.
Ὅθεν τὰς φλόγας σβύσετε τῶν ἀγενῶν παθῶν σας,
Διὰ νὰ ζῆτε ἀσφαλεῖς ἐντὸς τῶν οἰκιῶν σας.
Ἐὰν ποτὲ δ' ἀπὸ αὐτὰ συμβῇ νὰ κρατηθῆτε,
Τὴν δυστυχίαν τῶν Ψαρῶν, αὐτὴν ἐνθυμηθῆτε.

ΤΕΛΟΣ.

Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐγράφη ἐντὸς τῆς ναυαρχίδος τῶν Ψαριανῶν ...
...ν τὴν πτῶσιν τῆς Νήσου.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

—o—

ΑΘΗΝΩΝ.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν . . . Σώμ. 25

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου ἐκπαιδεύσεως 25

Α

Α. Μοναρχίδης	2
Ἀντ. Μαυρομιχάλης	1
Ἀναγνώστης Δομιστίνης	1
Ἀναστ. Δραμάνης	1
Ἀριστ. Νικολαΐδης	1
Α. Χριστακόπουλος	1
Ἀχιλ. Παράσχος	2
Ἀχιλ. Ἡλιάδης	2
Ἀνδρ. Κυριακὸς	1
Ἀργύρ. Σταματιάδης	1
Ἀνδρ. Κ. Παππαδάτος	1
Ἀριστ. Ι. Ἰατρὸς	1
Ἀθαν. Χ. Μαλισῶβας	1
Α. Μάννος	1
Ἀπόστ. Κόκουλης	1
Α. Τόλιας	1
Α. Ξεναβερόπουλος	1
Α. Γαρουφαλιὰς	1
Α. Σίσυφος	1
Α. Καραμάνος	1
Ἀντών. Κωστιάτος	1
Ἀλέξ. Ἀραβαντινὸς	1
Α. Σαλονιτίδης	1
Α. Χιανοσταφίδας	1
Α. Ἀλεξιάδης	1

Β

Β. Γιαννούλης	2
Β. Πετμεζᾶς	1
Β. Παλαμίδης	1
Β. Ψιλάκης	1
Β. Βασιλείου	1

Γ

Γ. Ψύλλας	1
Γ. Παράσχος	3
Γ. Σπανόπουλος	1
Γ. Διασάκης	1
Γ. Γεωργαντὴς Λέσβιος	1
Γ. Λιγαρᾶς Λέσβιος	1
Γ. Χρηστοφυλάκης	1
Γ. Ἰωαννίδης	1
Γ. Ματθιὸς	1
Γ. Παππᾶ-Ζησιάδης	1
Γ. Βελέντζας	1
Γ. Α Παρασκευόπουλος	1

Γ. Ἐαρινὸς 1
Γ. Κοντοσόπουλος 4

Δ

Δρόσος Μανσόλας 1
Δημ. Χατζίσκος 1
Δημ. Βούλγαρης 1
Δ. Παππανικολὴς 1
Δημοσθ. Βρατσάνος 3
Δ. Τζιτζάρας 1
Δ. Ἰω. Κοτζιὰς 1
Δ. Ι. Δούκας Λέσβιος 2
Δ. Ι. Βασίλαρος Λέσβιος 1
Δ. Ἡσαΐας 1
Δ. Π. Τζάνες Μεσσήνιος 1
Δ. Ἠλιάδης 1
Δ. Δούμας 1
Δ. Ποντίκης 1
Δ. Πετζάλης 1
Δ. Ζάνος 1
Δ. Οἰκονομόπουλος 1
Δ. Μπάνης 4
Δ. Μαθᾶς 1
Δ. Ζαλογγίτης 1

Ε

Ἐπαμιν. Καρακασόπουλος 1
Ἐμ. Κ. Ξεπτερὰς Λέσβιος 1
Ἐμμ. Μουχτούρης Λέσβιος 1
Εὐστρ, Α. Μαραγκὸς Λέσβιος 1
Ε. Ν. Γεράσης Βρατζιώτης 1
Ε. Χρυσάφης 1
Ἐπαμ. Λευκαδίτης 1
Εὐστρ. Βάγιας 1

Ζ

Ζ. Περδικάκης 2

Η

Η. Δωΐλας 1
Η. Κωστόπουλος »
Η. Ι. Διαβολόπουλος. »

Θ

Θ. Γ. Φιλάρετος 1
Θεόδωρος Κυριακὸς »
Θ. Γκίκας, »
Θεμ. Σαράτζογλους δεκανεὺς »
Θεμ. Στεκούλης »
Θεόδ. Δ. Δαΐνος »
Θ. Καλίτζης »

Ι

Ἰωάννης Χ. Πέτρου 1
Ι. Χρύσανθος 2
Ι. Καβαλιώτης 2
Ι. Ν. Κούγκουλης 2
Ι. Μαμούνης 1
Ι. Κρισταλὰς »
Ι. Στροῦμπος »
Ι, Σταματόπουλος »
Ι. Ζερβουλάκης »
Ι. Κομινέτος »
Ι. Δ. Παπανδρέας ἐπιλοχίας »
Ι. Μεθόδιος ἱππεὺς »
Ι. Σ. Κουτογιάννης »
Ι, Γ. Πετρόπουλος »
Ι. Νικηταρᾶς »
Ι. Δ. Ταχίνας Σιατιστεὺς »
Ι. Σκαυδάλης 1

Ι. Ξανθόπουλος ὑποδεκανεὺς	»
Ι. Κωνσταντῖνος	»
Κ	
Κωνστ. Δ. Σταματάρας	1
Κ. Ι. Κοτζιὰς,	»
Κ. Χ. Κυριάκου	»
Κ. Γερωγιόκας	»
Κ. Ι. Καζούρης.	»
Κ. Ι. Γραμματικόπουλος	»
Κίμων Ῥουφογάλης	»
Κωνστ. Ἀσονίτης	»
Κωνστ. Στίβας	»
Λ	
Λυκοῦργος Κανάρης	1
Λεωνίδας Δελιγιώργης	»
Λεων. Ζαχαρίας	»
Λάμ. Χαρμούκης	»
Μ	
Μ. Παπα-Ἰπάννου	1
Λ. Σβῶλος	»
Μιλτιάδης Π. Λέσβιος	1
Μάρκος Φραγγογιαννάκης	»
Μιχαὴλ Κατζίμπαλης	»
Μιχ. Μαυρομμάτης	»
Μιλτιάδης Παυλάτος	»
Ν	
Νικ. Ι. Μέξης	1
Ν. Βατικιότης	»
Ν. Σ. Παμπούκης	»
Ν. Μαυρογιέννης	»
Ν. Ἀναστασιάδη	»
Ν. Ι. Τζάνες Μεσσήνιος	»
Ν. Γαϊτάνος	»
Ν. Γεράσης Βλατζιώτης	»
Ν. Παππαδόπουλος	»
Ν. Σακόραφος	»
Ν. Ἀναγνωστίδης	»
Ν. Παντελάκης.	»
Ξ	
Ξενοφὼν Βάθης	1
Π	
Παναγ. Σοῦτζος	2
Πέτρος Βενιζέλος	2
Πάτροκλος Σαλονιτίδης	1
Π. Τζανετάκης	»
Π. Παππαηλιοῦ	»
Π. Λάζαρος σιτιστὴς	»
Παρασκευᾶς Ἀλεξόπουλος	»
Π. Βλάχος	»
Πέτρος Καζινιώτης	»
Παναγιώτης Ματαράγκος	»
Π. Δ. Φράγκος	»
Π. Σταμουλακίδης	»
Π. Ι. Νώτας Σιατιστεὺς	»
Π. Βακάλογλους	»
Π. Ῥοντόπουλος	»
Ρ	
Ῥῆγας Παλαμίδης	5
Σ	
Σ. Ἀντωνόπουλος	1
Σοφοκλῆς Καρύδης	10
Σ. Δ. Σοφιανὸς	1
Σωτήριος Εὐριπίδης	»
Σωτήρ. Ῥόκος	»
Σ. Γεωργαντόπουλος	»
Συμεὼν Γ. Δικούρης	»
Τ	
Τατσέλος Μαυρομμάτης	2
Φ	
Φ. Τζαβέλας ἐπιλοχίας	1
Φ. Μαλτζινιώτη	2
Χ	
Χρ. Κατζικογιάννης	
Χρ. Ἀθανασίου Λέσβ	

Χαρ. Παππαδόπουλος	»
Χρηστ. Καταξὴ	1
Αἱ φιλόμουσοι Κυριαι.	
Μαρία Σονιὲ	1
Πηνελόπη Παράσχου	2
Ἀσιμίτζα Καβαλιώτου	2
Σμαράγδη Καβαλιώτη	1
Πηνελόπη Σαλονιτίδου	»
Μαριγὼ Τοπαλοπούλου	»
Κοραλία Εὐριπίδου	»
Μερώπη Δ. Κοτζιᾶ	»
Σμαράγδα Βινιζέλου	»
Φλώρα Πρωτοππαπᾶ	»
Λυζέτα Ζουλιέ»	1
Κατίγκω Λαμπρινίδου	1
ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ.	
Α. Ν. Χ. Κοτζιὰς	1
Α. Κάζιρας	»
Α. Ν. Κοτζιὰς	»
Α. Σ. Κανιστέρης	»
Α. Μ. Τζάνης	»
Α Καρβάνης	»
Α. Δ. Καλιμέρης	»
Β. Ν. Παγκώστας	»
Γ. Σουρίας	»
Γ. Α. Σαρὴς	»
Γ. Ν. Γιάναρης	»
Γ. Μιτάρα,	»
Γ. Κ. Ζανὴς	»
Γ. Ν. Ἀποστόλου	»
Γ. Γιαννούλης	»
Γ. Σαρέλης	»
Γ. Παγκάρας	»
Δ. Καλιμέρης	»
Δ. Κ. Κυπαρίσσης	»
Δ. Κ. Κοτζιὰς	1
Δ. Σ. Βαλαμβάνος	»
Δ. Κ. Μαρούκης	»
Δ. Τζεντζερὲς	»
Δ. Γεωργιάδης	»
Δ. Ἀμπελᾶς	»
Δ. Σταματιάδης	»
Δ. Κρῖνος	»
Ε. Μιτάρας	»
Ε. Μ, Μπερίκος	»
Θεμ. Κελέδρος	»
Θ. Ζαχαράκης	»
Θεμ. Νικοτζάρας	»
Θ. Γ. Καλαφάτης	»
Ι. Γ. Καλιμέρης	»
Ι. Μπάρμπαλος	»
Ι. Γ, Νικολάου	»
Ι. Α. Ζαχαρίας	»
Ι. Καλιμέρης	»
Ι. Μ. Φραντζόζας	»
Ι. Καψόκολος	»
Ι. Δ. Καρύδας	»
Ι. Δ. Φιλίνης	»
Ι. Λέτος	»
Ι. Οἰκονομάκης	»
Ι. Γ. Βουτζινᾶς	»
Ι. Νικολάρας	»
Κων. Ποδάρας	»
Κ. Ν. Χ. Κυριάκου	»
Κ. Κυπαρίσσης	»
Κ. Βλαστὸς	»
Κ. Γιανίτζης	»
Κάρολος Βοτάρος	»
Κ. Κουτέπας	»
Λ. Βαλῆς	»
Λεων. Πρόδρομος	»
Μαλβίνα Πύργου	»

Μερώπη Βελισαρίου	1
Μ. Ν, Βρατσάνος	»
Μ. Καλάρης	»
Ν. Π. Περίδης	»
Ν. Ι 'Αγγελικάρας	»
Ν. Κ Κυπαρίσσης	»
Ν. Γ, Παππᾶ	»
Ν. Δ. Καυίλιας	»
Ν. Βαρβαρέσος	»
Ν. Σκορδὴς	»
Ν. Ζ. Χρυσοβελόνης	»
Ν. Ι. Βαφίας	»
Π. Α. Πατρινὸς	»
Π. Οἰκονομόπουλος	»
Π. Σκάσης	»
Σοφία Τζούκου	»
Στ. Γεωργαλᾶς	»
Σ. Κ. Κυδωνάκης	»

ΠΟΡΟΥ.

Α. Κόλβε	1
Α. Ψαρουδάκης	»
Άθ. Άνδριάνα	»
Α. Ν. 'Αποστόλης	»
Α. Π. Κουμελᾶς	»
Άνδρ. Γ. Μάνεση	«
Α. Κουτζοῦκος	«
Γ. Μπουμπούλης	»
Γ. Καθοπάυλης	»
Δ. Μισιγιάνις	»
Δ. Αντωνάκης	»
Ι. Δ. Καστρισιάδης	»
Ι. Γ· Σέχος	»
Ι. Θεράκης	»
Ι. Α. 'Αποστόλης	«
Κ. Κασνάρης	«
Κ. Νικόδημος	«
Ν. Ε. Τομπάζης	»
Ν. Α. Βουρέκ	1
Ν. Δ. Κοτζιὰς	»
Ν. Γιανίτζης	»
Π. Μπαλὴς	»
Ῥάϊνεκ	»
Στ. Τζιτζᾶς	»

ΚΑΛΑΜΩΝ

'Αλέξανδ, Γ. Κυριακὸς	»
'Αθαν. Βαλαβάνης	»
'Αθαν. Σουρόπουλος	»
'Αθαν. Κροντήρης	»
'Αντών. Λυκουρέζος	»
'Αντών. Κωστιάτος	»
Γρηγ, Π. Λογοθέτης	»
Γεώρ. Δημητρακαράκος	»
Γεώρ' Κοκώρης	»
Γρηγ. Ν. Κορφιωτάκης	»
Δ. Ι, Κυριακὸς	»
Δημ. Π. Τζάνες	»
Θ. Χ. 'Ρεμπούς	»
Ν. Ι. Τζάνες	»

ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ.

Δημ. Δ. Ζήρας	»
Ι. Ἰντζὲς	»
Ν. Αὐγερινὸς	»
Η. Φωτιάδης	»

ΒΟΝΙΤΖΗΣ

'Αθαν. 'Ρέντζος	»
'Αριστ. Μοναστηριώτης	»
Α. Ι. Γαβριλάκος	»
Γεώρ. 'Εμμανουὴλ	»
Δ. Τζόγιας	»
Ι. Μποτζάρης	»
Μ. Α. 'Αρνης	»
Π. Καραπανάκης	»
Τηλέμαχος. Μπέλλος	»

ΑΤΑΛΑΝΤΗΣ.

Α. Χ. Μυριανθούσης 1
Α. Μαυρομμάτης »
Ι. Χ. 'Ρήγας »
Μ. 'Ρεβελάκης »
Ξ. Πάγκαλος »

ΞΗΡΟΧΩΡΙΟΥ

Γ. Σταματάκης »
Ζ. Ψαθᾶς »
Ν. 'Ρακόπουλος »

ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΗΣ.

Α. Ι. Βέλης 1
'Αθ. Καλκοτούρης »
Γ. Κορίδης δημοδιδάκαλος »
Γ. Κάλατς »
Δήμητρα Γ. Μανιάτου »
Δ. Γ. Χέντζις ἰατρὸς »
Δ. Γ. 'Ιωαννίδης »
Δ. Φώτου »
Δ. Μπαχάρνικος »
Θ. Νικολάου »
Θ. Ματθιὸς »
Ι. Ν. Κοτζιὰς »
Ι. Τομπάζης »
Ι. Μονοβασίτης »
Μαρία Λουκᾶ »
Μ. Μάγνης »
Ν. Γ. Καραουλάνης »

ΣΚΙΑΘΟΥ.

Αρ. Μασύρας 1
Γουλιέλμος Βελδ. ἰατρὸς »
Κ. Α. 'Ανδρεάδης »
Κ. Ν. Μανολάκης »
Κ. Α. Μωραΐτης »
Ν. Σαγκορίδης »

ΣΚΟΠΕΛΟΥ.

Α. Κρίσπης 1
Δημ. 'Ριζόπουλος »
'Ιω. Γ. Μανάρης »
Κ. Μελαχανὴς »
Κ. Κωνσταντινίδης »
Σπ. Παππαδόπουλος »

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

'Απόστ. Γ. 'Αποστόλης 2
Α. Γ. Καλάρης »
Γ. Κ. Μίχαρος »
Γ. Α. 'Ανδρουλῆς »
Γ. Γεωργαλᾶς »
Ζ. Μαυρογορδάτος »
Ι. Κ. 'Ανδρουλὴς »
Ι. Δ. Ν. Κοτζιᾶς »
Ι. Α. Μοναρχίδης »
Ι. Ν. Μοναρχίδης »
Ι. Α. Βεζύρης »
Ι. Δ. Μαμούνης 2
Ι. Α. Κυπαρίσσης 1
Ι. Α. Πύρος
Κ. Βαφιόπουλος »
Κ. Βασιλόπουλος »
Κ. Ν. Κοτζιᾶς 2
Α. Λαμπείδης 2
Ν. Α. Μοναρχίδης 1
Ν. Α. Κακκάος »
Ν. Α. Βουρέκας »
Χ. Κ. Γ. 'Ελευθερίου »

ΛΕΣΧΗ ΚΟΜΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

Τιμᾶται δρ. χ. 2.